



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET

Erasmus+ projekt  
2018-1-HU01-KA201-047777

# EDUMODUL-

Eltérő fejlődésű gyerekek  
fejlesztése online támogatással

# PROTOKOLL,

avagy kézikönyv eltérő fejlődésű  
gyermekkel dolgozó szakemberek számára



A projektet az Európai Bizottság támogatta. A kiadványban  
megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.

**Készítette:** Rejtett Kincsek Down Egyesület 2020.

[www.edumodul.hu](http://www.edumodul.hu)  
[www.edumodul.com](http://www.edumodul.com)  
[www.edumodul.hu/sk](http://www.edumodul.hu/sk)  
[www.edumodul.hu/ro](http://www.edumodul.hu/ro)

## Tartalomjegyzék

Előszó .....	3
Fogalmak .....	4
Mi a protokoll célja?.....	5
Kiknek ajánljuk? .....	5
Mit jelent az online tanulási felület? .....	6
Miért van szükség az online tanulási, fejlesztési felületre? .....	7
Hogyan hangoljuk össze az online támogatást a hagyományos, szemtől – szemben való fejlesztéssel?.....	8
Az online támogatói rendszer minőségi elemei .....	11
Az online felület (modul) kidolgozásának lépései az Edumodulon.....	11
A folyamat .....	11
A célcsoport és a tanulási célok meghatározása .....	13
Az elemzés .....	15
A tartalmak felépítésének a tervezése .....	18
A tartalmak kidolgozása.....	22
Videó elkészítése és feltöltése .....	24
A kész tartalmak alkalmazása .....	25
Kiértékelés .....	26
Függelékek .....	31
Függelék 1. - Keretrendszer modell (Mire figyeljen a szakember, aki tananyagot tölt fel az Edumodulra?.....	31
Általános szempontok.....	31
Modul és lecke, tanulási egység szerkezete .....	32
Függelék 2: A fókuszcsoporthoz módszertana .....	35
Mi a célunk a fókuszcsoporthoz? .....	35
Hogyan állítsuk össze a csoportokat?.....	35
Környezeti feltételek.....	35
A moderátor vagy a fókuszcsoporthoz vezetője .....	36
Az interjú vázlata.....	36
A kérdések.....	37
Az interjú levezetése .....	37



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+

Az adatok elemzése és értelmezése.....	38
A beszámoló elkészítése.....	38
Online kérdőív a teszt modul kiértékeléséhez .....	38
Felhasznált irodalom .....	40



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA



Erasmus+

## Előszó

A jelen protokollt kidolgozó intézmények főprofilja a fogyatékossgal élő gyermekek fejlesztése. A korábbi együttműködésükből megszületett egy olyan egységes protokoll, amely definiálja a koragyermekkori intervenciót, valamint támogatást ad a befogadó nevelés gyakorlati elterjedéséhez.

Nemzetközi szinten tapasztalható a kapacitáshiány az oktatásban és az egészségügyben, így mindenképpen szükségesek olyan technikai megoldások, amelyek támogatják a korlátozottan elérhető szakemberek munkáját. Jó ideje megjelent a holisztikus szemlélet a gyermekek fejlesztésével kapcsolatban, amelyben igen fontos szerepet tölt be a család.

Különleges terep ez, amely jelentős mértékben hatással tud lenni a gyerekek fejlődésére. A szülők a diagnózis megismerése után egy változási folyamaton mennek keresztül, amelyben szerencsés esetben aktív támogatókká tudnak válni.

Szeretnénk a szakemberek kezébe olyan eszközt adni, amellyel elősegíthetik a saját - és szakember társaik munkájának eredményességét. Egy olyan tudásmegosztó felületet és annak módszertanát nyújtjuk át, amely nagymértékben támogatást tud adni ebben.

Kisari Károly

elnök

Rejtett Kincsek Down Egyesület



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



caritas



Erasmus+

## Fogalmak

*Célcsoport* – azon potenciális felhasználók csoportja, akiknek a leckék és modulok szólnak.

*Fejlesztési igények, szükségletek* – a fejlődés jelen állapota és az elérendő fejlődés állapota közötti eltérésből adódó szükségletek.

*Keretrendszer* – előzetesen meghatározott szerkezet, amely a modulok és leckék homogenitását hivatott biztosítani, és amely egyaránt vonatkozik az egyes leckék és modulok szerkezetére, valamint az előbbiek kidolgozásának alapelveire. Útmutató a leckéket és modulokat kidolgozó szakemberek számára.

*Kevert tanulás* – integrált tanulási megközelítés, amely egyesíti a hagyományos tanulást az online támogatással. Jelen esetben a szemtől szemben való fejlesztést az online támogatással annak érdekében, hogy hatékonyabbá tegye a fejlesztést.

*Lecke* – egy olyan pedagógiai struktúra, amely több fejlesztési elemet tartalmaz, melyek a felhasználót elvezetik egy előzetesen meghatározott fejlesztési cél eléréséhez.

*Modul* – leckék strukturált rendszere, amely egy adott téma köré szerveződik, olyan tartalommal, amely előre meghatározott fejlesztési célt követ. A modul lecke részei oly módon vannak szerkesztve és felépítve, hogy a felhasználó számára lehetővé tegyék ezek lépésről lépésre történő elvégzését a tartalom elsajátítása céljából.

*Modulrendszer* – egymással összefüggő több modul összesége, mely a cél és/vagy a fejlesztési cél és/vagy a fejlesztendő terület mentén egységes egészzé szerveződik.

*Oktatás tervező modell* (Instructional Design Model) – tanulási tevékenységek és az ehhez szükséges anyagok megtervezésének folyamata, figyelembe véve az oktatási elméleteket és modelleket.

*Online tanulási felület* – akármilyen internetes felület, amely biztosítja az online tanúláshoz szükséges feltételeket, forrásokat.

*Online tanulás* – a tanulás egyik formája, amelyben a tanulási tartalmak valamilyen internetes felületen jutnak el a felhasználóhoz.

*Prototípus* (teszt modul) – próba tanulási elem vagy modul, ami alapul szolgál a többi modul kidolgozásánál.

*Számítástechnikai feltételek* – azon számítástechnikai eszközök (hardware és software), valamint információ technológiai ismeretek összesége, amelyek a felhasználó és az anyagokat feltöltő személyek számára lehetővé teszik az online felület hatékony használatát.

*Tanulási elem* – jól meghatározott rész, aminek egy vagy több célja van, hozzárendelt anyagok és módszer, melyek segítik a tanulási folyamatot.



## Mi a protokoll célja?

Jelen protokoll egy kézikönyv olyan szakemberek számára, akik eltérő fejlődésmentű gyermekek számára szeretnének online tanulási felületen tananyagot létrehozni, amely segíti ennek a célcsoportnak a fejlődését és gyakorlati támogatást ad a szülőknek, hogy otthoni környezetben kivitelezett gyakorlatokkal, otthon is rendelkezésre álló, vagy könnyen elkészíthető eszközökkel, játékosan tegyenek a gyermekük fejlődéséért. A kézikönyv részletes útmutató fejlesztő pedagógusok, szakemberek számára ahhoz, hogy miként kell megtervezni, felépíteni és kidolgozni egy működő, könnyen használható, online elérhető "fejlesztési eszközt", eltérő fejlődésű gyermekek részére. A protokoll hasznos útmutatást ad arra vonatkozóan, hogy milyen szakmai szempontokat kell követni az egyes modulok kidolgozásánál, mit kell szem előtt tartani a célcsoport jellegzetességeiből, és nem utolsósorban kitér a szükséges erőforrásokra és számítástechnikai feltételekre. Bemutatja az egymást követő lépéseket, amelyek végigjárása szükséges egy-egy modul kidolgozásához az Edumodul felületén.

Az egyes fejezetekben taglalt témák gyakorlati megoldásokat kínálnak azokra a problémákra, melyeket egy online tanulási felület (modul) kidolgozása hozhat magával az Edumodulon. A fejlesztő szakember nincs felkészülve az online tanulási felület által nyújtott közvetett tanulási folyamatból adódó helyzetek kezelésére.

Az itt ismertetett szakmai protokoll egy összetett, egyéni és csoportos tanulási folyamat eredménye. A 2018 novembere és 2020 októbere között gyakorlatba ültetett, „Eltérő fejlődésű gyerekek fejlesztése online támogatással” elnevezésű Erasmus+ köznevelési pályázati program keretében a nyíregyházi Rejtett Kincsek Down Egyesület, a Szatmári Egyházmegyei Caritas Szervezet, valamint a kassai Centrum Liberta vállalta az Edumodul e-learning rendszer létrehozását. Lehetőség van arra, hogy a tapasztalatainkat megosztva megkönnyítsük azoknak a fejlesztő szakembereknek, pedagógusoknak a helyzetét, akik az Edumodul rendszerén belül tanulási felület kidolgozására vállalkoznak.

## Kiknek ajánljuk?

Ajánljuk a kézikönyvet mindazoknak a korai fejlesztés területén dolgozó kollégáknak a figyelmébe, akik sajátos nevelési igényű vagy eltérő fejlődésű gyermekek fejlesztésére dolgoznak ki gyakorlati segédanyagokat, melyekkel a gyermekek szülő bevonásával történő, otthoni fejlesztését segítik elő.

Az online tanulási felületen keresztül történő tanulástámogatás egyszerre szól gyermekhez, szülőhöz és a gyermeket fejlesztő szakemberhez. A sajátos fejlesztési



vagy nevelési igényű gyermeket nevelő szülő útmutatást kap, miként foglalkozzon, miként játsszon gyermekével, és hogyan tegye ezt a mindennapi otthoni tevékenységek során, játékos és egyben fejlesztő módon olyan eszközök felhasználásával, amelyeket otthon is fellel vagy könnyen elkészíthet.

Az online tanulási felület a fejlesztő szakemberek számára egy „fejlesztő eszköztár”, amelyet jó szívvvel ajánlhat a szülőknek, hogy otthon, a gyermek természetes közegében használhassák új készségek kialakítására vagy fejlesztésére, új ismeretek elsajátítására, vagy mindezek ismétlésére és gyakorlására.

### Mit jelent az online tanulási felület?

*Az e-learning alapvetően egy webalapú rendszer, amely információkat vagy tudást tesz elérhetővé a felhasználók vagy a tanulók számára, és figyelmen kívül hagyja az időbeli korlátozásokat vagy a földrajzi közelséget, bár az online tanulásnak vannak előnyei a hagyományos személyes oktatással szemben.<sup>1</sup>*

Több eltérő módon is meghatározták az online tanulási felület fogalmát, de ami közös a különböző meghatározásokban az az, hogy felhasználva az internet és a számítógép által nyújtott technikai lehetőségeket olyan széles körű megoldásokat biztosít, amelyek lehetővé teszik a távtanulást és ezáltal az egyéni teljesítmény fejlesztését. Ha az eltérő fejlődésű gyermekekre és szüleikre vonatkoztatjuk ezt a meghatározást, akkor az online tanulási felület azt jelenti, hogy az internet és számítógép segítségével a szülőknek megmutatjuk, hogy milyen tényleges otthoni lehetőségek vannak gyermekük fejlődésének és tanulásának hatékony segítésére.

Az online tanulási felület fentebb vázolt megközelítése, illetve otthoni környezetben, szülők általi alkalmazása a gyermekük korai fejlesztésében (vagy akár nagyobb gyermek esetén is), csak egy támogató eszköz, amely nem alkalmas a hagyományos szemtől szemben, fejlesztő szakember által végzett beavatkozás teljes mértékű kiváltására. Minden esetben ajánlott a szakember irányítása, a megfelelő fejlesztési területek megválasztásához, az otthoni munka során felmerülő nehézségek megbeszéléséhez (akár online is).

A modern számítástechnikai eszközök (számítógép, táblagép, okostelefon, stb.) használatának rohamos térhódítása ellenére sok szülő számára az online felületeken való tájékozódás gyakran embert próbáló kihívás, a technikai járatlanság vagy a túl szakmaira sikeredett megfogalmazások miatt. Ennek okán jó, ha a kezdő lépéseket a szülő és a szakember együtt teszik meg.

---

<sup>1</sup> Sun, Tsai, Glenn, Chen, és Yeh, 2006

## Miért van szükség az online tanulási, fejlesztési felületre?

A fejlesztő szakember számára fontos, hogy olyan eszközt adhat a szülő kezébe, amelyet otthon, egyedül is használni tud. A felhasználó szülő számára pedig fontos szempont, hogy olyan lehetőséggel élhet, amely megerősíti benne a problémákkal szembeni megküzdés képességének az érzetét, önmaga tehet a gyermeke fejlődése érdekében, szakember által irányítva. A szülő az otthoni tevékenységhez nem csak egy egyszerű útmutatást kap, hanem az online felület nyújtotta lehetőségeket kihasználva képes, videós anyagokhoz is hozzáfér, illetve alternatív ötleteket kap arra, hogy milyen egyéb játékos formában tudja a különböző fejlesztő feladatokat kivitelezni úgy, hogy az mindkettőjük - szülő és gyermek - számára vonzó és örömteli legyen. További fontos szempont a felhasználó szülők szemszögéből, hogy sok más, a szülői szerepből adódó feladat ellátása mellett mozgásteret nyernek, hogy megválaszthassák a gyermek fejlesztésére szánt időt és helyet, az otthoni foglalkozások rendszerességét, ritmusát, azaz hogy az online lehetőséget mikor és hogyan veszik igénybe eltérő fejlődésű gyermekük fejlesztésére.

Fejlesztő szakemberként a nem ritkán évekig tartó szülő-szakember kapcsolatban, a fejlesztési beavatkozás folyamatában időnként adódnak nehéz időszakok, amikor a szakember úgy érzi, hogy kicsit több, kicsit más kellene, mint amit alkalomról alkalomra nyújtani tud gyermeknek, szülőnek, családnak. A fejlesztési folyamat megakad, a gyermek fejlődése stagnál, a szülő és a szakember egyaránt nehéz időszakként éli ezt meg. Erre a helyzetre nyújthat megoldást, ha a szakember olyan lehetőséget kínálhat fel a szülőnek az online tanulási felületen keresztül, amely lehetővé teszi számára, hogy otthon is gyakorolhassanak.

Az eltérő fejlődésű gyermeket nevelő szülők természetes óhaja, hogy gyermekük minél több és intenzívebb fejlesztésben részesüljön, ám ez a kívánság legtöbbször szolgáltatási keretek között nem tud megvalósulni a térbeli, időbeli, vagy anyagi elérhetőség korlátozottsága miatt. Ugyanakkor sok szülő érzi úgy, hogy ha önmaga tehet valamit a gyermeke fejlődése érdekében, az oldja a tehetetlenség érzését, jótékonyan mozdítja elő a problémákkal való megküzdés egyéni folyamatát. A fejlesztő szakemberek részéről szakmai igény a korai fejlesztés folyamatában, hogy a szülőt felruhazza olyan készségekkel vagy megtanítsa olyan gyakorlatokra, amelyeket az otthon nyújtotta biztonságos környezetben használhat, gyakorolhat, ismételhet, hatékonyabbá, dinamikusabbá és életközelibbé téve a fejlesztést.

Némely család számára lakóhelyük miatt földrajzilag nehezen megközelíthetőek a szakszolgáltatások, vagy erőfeszítéseik ellenére sem képesek a foglalkozásokat optimális gyakorisággal igénybe venni.



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

Erasmus+



A szakemberek gyakran tapasztalják, hogy a szülők olyan módon foglalkoznak gyermekükkel, olyan dolgokat igyekeznek megtanítani, amelyek nem a gyermek fejlődési szintjének és valós képességeinek felelnek meg. Ennek magyarázata leginkább abban rejlik, hogy a szülők nem tudják pontosan, milyen fejlődési kornak felel meg a gyermek, vagy túlzott elvárásokat támasztanak gyermekükkel szemben.

A fent említett szempontok, amelyek több éves tapasztalaton alapszanak arra mutatnak rá, hogy egyre jobban szükség van egy szakember által irányított, online felületre, ahol a szülő megtalálja és bátran használja azokat az anyagokat, amelyeket a fejlesztő pedagógus ajánlott a gyermekével való otthoni foglalkozás megsegítésére.

A szülőnek/gyermekeknek online kínált fejlesztési/tanulási lehetőségeket a következő szempontok szerint érdemes végig gondolni:

- ✓ Milyen hasznossággal jár a felkínált tanulási lehetőség, mire fogja használni, miben segíti a felhasználót?
- ✓ Nyújt-e megoldást a szülőt és/vagy szakembert foglalkoztató kérdésekre?
- ✓ A szülő részéről megvan-e a szükséges számítástechnikai feltétel és tudás, tapasztalat az online tanulási felület használatához?

Kidolgozni egy online felületet igénylő tanulási eszközt legtöbb esetben sokkal több időt, energiát és pénzbefektetést igényel, mint egy terápiás óra kivitelezése. Ez főleg azokban az esetekben igaz, ha az igényelt technológia (videó, weboldal, stb.) drága, viszont a másik oldalon több felhasználóhoz tud eljutni egyidőben, többször újra és újra használhatja anélkül, hogy pénzbe kerüljön, nem feltételez utazást és ezzel járó költséget sem.

Ez a típusú tanulás olyan módszereket kínál, melyek azonnali visszajelzést adnak a szülőnek arról, hogy hogyan végezték el a feladatot, figyelembe veszi az egyedi tanulási tempót, teret ad a különböző típusú gyakorlásnak is.

### Hogyan hangoljuk össze az online támogatást a hagyományos, szemtől – szemben való fejlesztéssel?

Az utóbbi időben, különösképpen az elmúlt hónapokban a korai fejlesztő szolgáltatásokra - a világjárvány miatti hozzáférés felfüggesztése vagy a hozzáférés korlátozása miatt - megnőtt a sajátos fejlődési igényű gyermekeknek nyújtott online támogatások vagy fejlesztések jelentősége. Nagy változásokat hozott a gyermekes családok életében, és kihívások elé állította a gyermekek fejlesztésével és rehabilitációjával foglalkozó szakembereket is. Adott körülmények között ez egy szükséges folyamat, amely azonban számos további kérdést vett fel arra vonatkozólag, hogy miként értelmezhető ebben a helyzetben a korábbi gyakorlatnak



megfelelő fejlesztési környezet, a család és a szakember számára megszokott, szemtől szemben fejlesztési helyzet, a szakember által megjelenített felelősség és helyzetkontroll, illetve a hatékony és azonnali, közvetlen beavatkozás lehetősége. Hosszú ideje folynak kutatások, melyek az online fejlesztések fontosságát és szükségességét támasztják alá, de csak a közelmúlt eseményei kapcsán nőtt meg térségünkben az érdeklődés irányukba. Olyan országokban, mint például az Egyesült Államok, ahol a szülőknek hatalmas távolságokat kell megtenniük, hogy hozzáférjenek a korai fejlesztő szolgáltatásokhoz, az online támogatásnak már vannak hagyományai. Mindamelllett a tapasztalatok arra mutatnak rá, hogy egy optimális helyzetben a két beavatkozási forma kombinációjának kellene működnie, hogy a gyermek szempontjából a lehető legjobb eredményre vezessenek.

Az online támogatásnak olyan útmutatóként kell működnie a szülők számára, amely támogatja őket azon fejlesztési elemek gyakorlásában, melyeket a szemtől szemben folytatott terápiák keretében a szakember újonnan vezet be, vagy a meglévőket továbbfejleszti. A gyakorlás jelentheti ugyanazoknak a feladatoknak az elvégzését, melyeket a gyermek a foglalkozásokon a szakemberrel együtt végez egy jobb bevésődés céljából, vagy jelentheti a már elsajátítottak kiterjesztését a készségek, képességek kibővítése céljából. Ajánlott, hogy a fejlesztések szakember által legyenek megtervezve, szem előtt tartva a gyermek szükségleteit, és az ajánlott online támogatás tartalma szintén a szakember javaslatára kerüljön kiválasztásra.

A szemtől szemben történő foglalkozások gyakorisága függ a család szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek lehetőségétől. Ajánlott, hogy valamennyi esetben, függetlenül a szemtől szemben találkozások ritmusától - heti, havi vagy még ritkább találkozások esetén - legyen mód lehetőséget adni a szülőnek, hogy elsajátítsa az online felület használatát.

Mivel ez csak egy támogató rész és nem váltja ki (vagyis nem ajánlatos) teljesen a szemtől szemben való fejlesztést, így a fejlesztési terv összeállításánál javasolt, hogy a szakember iktasson be megfelelő időt és teret annak érdekében, hogy erre a szülőt felkészítse, illetve megbeszélje vele időről időre a felmerülő nehézségeket, elakadásokat.

Ha erre van lehetőség, akkor érdemes a fejlesztést úgy felépíteni, hogy a hagyományos, szemtől szemben való beavatkozás adja a fejlesztés keretét, mutatva a különböző területek fejlődési irányát, az online támogatás pedig a gyakorlás tere legyen.



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+

A következő táblázat egy párhuzamot mutat be a két típusú fejlesztés között, figyelembe véve több szempontot is:

<b>ONLINE FEJLESZTÉS</b>	<b>SZEMTŐL SZEMBEN VALÓ FEJLESZTÉS</b>
<b>Elérhetőség – időben és térben</b>	
Bármikor el lehet végezni Időben nincs korlátozva Akkor végzik el, amikor a gyermek számára a legalkalmasabb	Távolság függő Időpontot kell egyeztetni A lehetőségek függvényében tudja követni a gyermek és a család napi programját
Többször ismételhető	A terápiás helyzet megszabott ideig tart
<b>Hatékonyság</b>	
Nem tud minden helyzetre rögtön reagálni Több ellátottat tud kiszolgálni	Rugalmasan és azonnal, a szakember reagálja le a felmerült kérdéseket Egy szakember csak egy ellátottat vagy kis csoportot tud egyszerre ellátni
<b>Technikai és eszköz feltételek</b>	
Korlátozott technikai feltételek állnak rendelkezésre a családok anyagi és ismereti keretein belül Adott, de bővíthető a szülő leleményességétől és adottságaitól függően Otthon is elkészíthető, egyszerű eszközök vannak előnyben	A fejlesztőszakember vagy az intézmény biztosítja a technikai feltételeket Tapasztalat, tudás és rendelkezésre álló erőforrásoktól függően rendelkezik eszköztárral A fejlesztő szakember eszköztárában megtalálható fejlesztő eszközöket lehet a fejlesztésre használni
<b>Tartalom</b>	
Adott területeken belül válogathat a szülő	A fejlesztő szakember rugalmasan tud változtatni helyzettől függően
<b>Tervezés, kontroll</b>	
Hosszabb távra kell a szakembernek tervezni	A szakember hétről hétre tervezi a beavatkozást változtatva a fejlődéstől függően
Nincs közvetlen kontrollja a fejlesztésre	Közről követi a fejlődést, beavatkozást
<b>Szülő</b>	
Egyedül van, gyors támasz nélkül van A felelőség az ő oldalán van, ő a kivitelező	Nagyobb biztonságban érzi magát Résztevéője, vagy csak szemlélője a fejlesztésnek
<b>Költségek, fenntarthatóság</b>	
Költséghatékony, mivel egy kidolgozott tartalmat, eszközt többen és több ideig használhatnak	Intézményesített, így több a vele járó indirekt költség



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+

## Az online támogatói rendszer minőségi elemei

Egy online felület összeállításánál több olyan szempontot is figyelembe kell venni, mely a tanulási folyamatot támogatja, erősíti. Ezeknek a szempontoknak kell megjelennie nemcsak a modulok felépítésénél, de az egész tartalomra vonatkozólag is:

- ✓ A tartalom a felhasználó igényeivel találkozzon.
- ✓ Biztosítsa a fokozatosságot a tanulásban.
- ✓ Motiváló és érdekes legyen a felhasználó számára tartalmilag és kivitelezés szempontjából egyaránt.
- ✓ Érthető és könnyen használható legyen.
- ✓ A témára összpontosítson.
- ✓ Tartsa szem előtt a felhasználó rendelkezésére álló szabadidőt, ne legyen túl hosszú, ne vegyen igénybe túl sok időt a megvalósítás.

Az online támogatás *hatékonyságához* az alábbiak járulnak hozzá:

- ✓ A *tartalom relevanciája* a felhasználó szemszögéből.
- ✓ A *tartalom felépítése* a felhasználó készségeinek és képességeinek függvényében.
- ✓ A leckék és a modul elvégzéséhez szükséges *idő* mértéke.
- ✓ A szükséges *számítástechnikai* ismeretek szempontjai – a könnyű hozzáférés és felhasználás szempontjai szerint felépített modulok.

## Az online felület (modul) kidolgozásának lépései az Edumodulon

### A folyamat

A megfelelő tervezés és kivitelezés elengedhetetlen elemei egy tanulást támogató programnak, főleg, ha az egy online típusú felület, mivel itt a beavatkozási lehetőség nem azonnali. Ebben a támogatói rendszerben több időt és energiát kell befektetni a program kidolgozásába, mint annak a kivitelezésébe, főleg, ha a hagyományos, szemtől szemben való támogatással hasonlítjuk össze. Ott, ha a gyermek nem úgy válaszol a felkínált játéokra, feladatra, ahogy azt a szakember szeretné, akkor azonnal tudja, miként lehet a feladatot úgy átalakítani, vagy másképp felajánlani a gyermeknek, hogy az vonzó vagy jobban érthető legyen számára. Az online helyzet ezt nem engedi meg, csak korrekciós részeket tud beiktatni. Itt a befektetett idő és energia úgy térül meg, hogy sok felhasználóhoz eljut, akik többször is használni tudják az anyagot.

Több olyan oktatás tervező modellt (Instructional Design Model's) is leírnak a szakirodalomban, amelyek hasznos keretet biztosíthatnak egy online rendszer kidolgozásához. A legtöbb modell a következő fő elemeket foglalja magában: a



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET

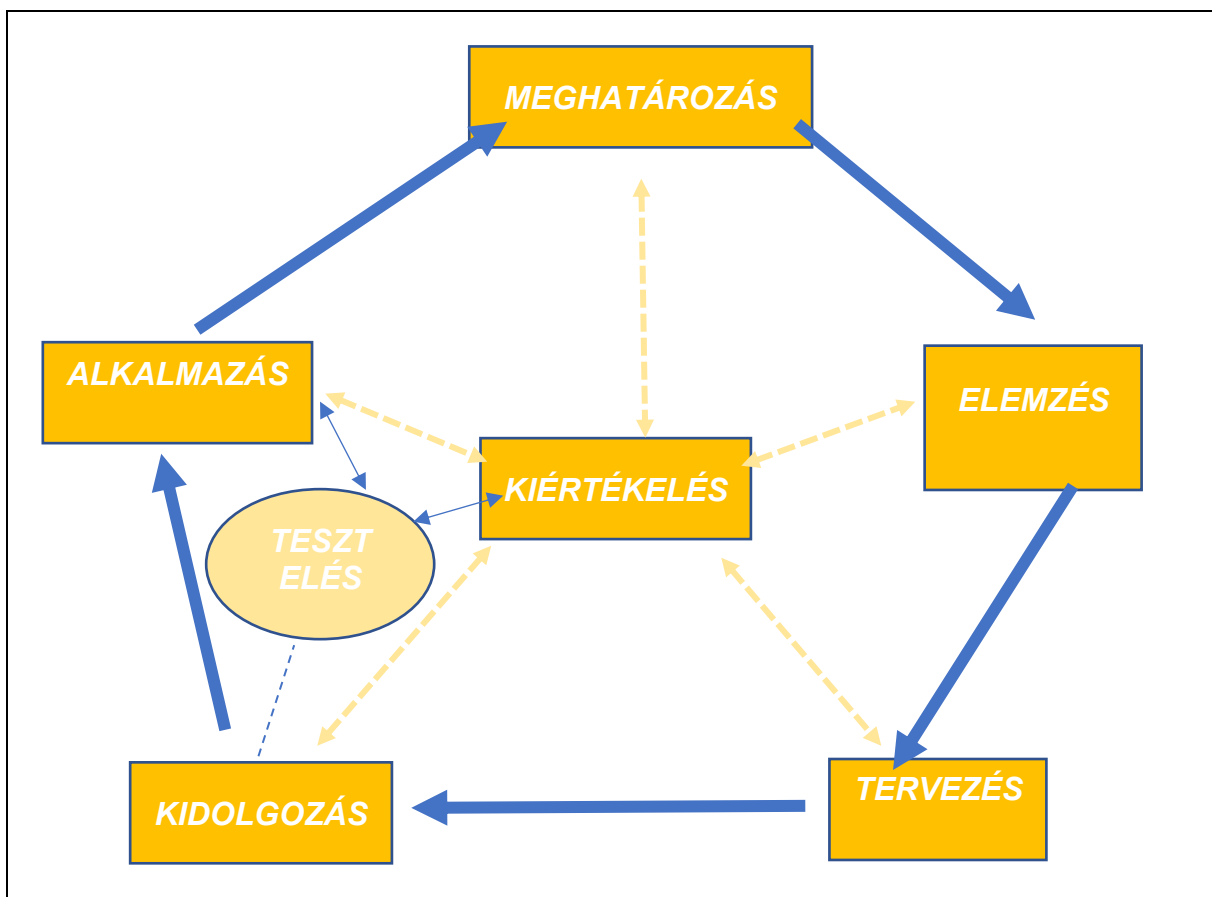


CENTRUM  
LIBERTA

Erasmus+

célcsoport és a tanulási célok **meghatározása**, a célcsoport igényeinek és feltételeinek megismerése, illetve a tartalmak **elemzése**, a tartalmak felépítésének a **tervezése**, ezek **kidolgozása**, a kész rendszer **alkalmazása** és az egész folyamat **kiértékelése**. Annak érdekében, hogy egy jól működő, hatékony rendszert építsünk fel, jó, ha az egész folyamatot végigkíséri egy kiértékelés, egy ellenőrző elem. Ez lehetőséget ad arra, hogy minden fázis után rátekintsünk az addigi tartalmakra, a rendszer működésére, és ha szükséges, változtassunk rajta. A kiértékelési fázisnak lehet egy kiegészítő eleme, a rendszer **tesztelése**, ami abból áll, hogy miután kidolgoztunk egy pár leckéből álló modult vagy részt, akkor azt futtassuk meg egy kisebb célcsoporttal annak érdekében, hogy lássuk, melyek a program hiányosságai, mi az, amin javítani kell, vagy akár teljesen át kell szerkeszteni.

Mint minden kidolgozásra kerülő folyamatnál, itt is a hangsúly az alapokon van, azaz az első két lépésen: a célok megfogalmazásán és a felmérésén, amit a szakirodalom szerint az online tanulási anyagokat kidolgozók hajlamosak vagy átugrani vagy nem kellő jelentőséget tulajdonítani nekik.



1 ábra. Az online támogató felület kidolgozásának folyamata

Az, hogy mit szeretnénk elérni, mit fognak elsajátítani a felhasználók, vagy hogy mire használják a modulok tartalmát, miben és mennyit fejlődnek, ha végig mennek azon az anyagon, amit felajánlunk nekik, meghatározza a tanulási célokat. Ez egy elsődleges szempont minden tanulási folyamatban függetlenül attól, hogy milyen felületen történik, vagy hogy ki a célcsoport. Egy olyan szempont, mely később az anyag szerkezetét is meghatározza.

Mindig abból indulunk ki, hogy azért tanulunk meg valamit, azért fejlesztjük készségeinket, mert azon a területen hiányosságaink vannak. Minden tanulási folyamat végén a tudásunk, készségünk és képességünk változik, fejlődik. Ezt kell megfogalmaznunk célként akkor is, mikor egy online támogatói felületet dolgozunk ki.

Az elemzés az igények feltérképezéséről és a célcsoport technikai feltételeinek meglétéről és az ebben való jártasságukról, valamint a feladatok és szerepek letisztázásáról szól. A tervezést és a kidolgozást nagymértékben befolyásolják a célcsoport jellegzetességei, például az, hogy milyen tudásuk és tapasztalatuk van online téren, milyen technológia áll rendelkezésükre, és azt hogyan tudják használni.

A tervezési résznél azt kell körbe járnunk, hogy mit szeretnénk elérni, mi az egyes moduloknak a célja, milyen stratégiákat fogunk használni a kidolgozásnál, kivitelezésnél és a kiértékelés résznél. Ennek a fázisnak az eredménye egy olyan modell, amelyik mintaként szolgál majd a többi kidolgozásánál. A modellnek ki kell térnie az egyes leckék felépítésére, a segédanyagok használatára, a leckék elkezdésére és befejezésének feltételeire.

Miután az előkészületi lépéseket megtettük, következik az átadandó anyag kidolgozása, majd ennek használata és a folyamat végén a kiértékelés.

### A célcsoport és a tanulási célok meghatározása

A *célcsoportot* nagyon jól meg kell határozni ahhoz, hogy tudjuk, kinek ajánljuk fel az eszköz használatát. Akkor, amikor eltérő fejlődésű gyermekekről van szó, értelmezni kell, hogy kinek szólnak a modulok, a fejlesztő szakembernek, szülőnek vagy gyermeknek. Jó, ha a következő szempontok is megjelennek a célcsoport meghatározásánál:

- ✓ Környezet – ennek a szempontnak a jelentősége egyrészt a beszélt nyelv beazonosításában áll akkor, ha a moduloknak nyelvi sajátosságaik lesznek, másrészt a felhasználó környezetének sajátosságaira kell utalniuk (szakemberek esetében a munkahelyüknek, a családok esetében a lakóhelyüknek megfelelően).
- ✓ Életkor – gyerekek esetében fontos kitérni erre a jellegzetességre is, hiszen a fő célcsoportot ők jelentik



- ✓ Tapasztalat az internet használatában (mint információ és tudásszerzési forrás) - a célcsoport ismeretei és készségei a modern technológiák használatában meghatározzák a kidolgozott anyag technológiai összetettségének mértékét és az ahhoz való hozzáférés módját.
- ✓ Internethozzáférés vagy más eszközök - a korlátozott vagy alacsony sebességű internet hozzáférés negatívan befolyásolhatja a felhasználó motivációját, vagy az egyéb eszközök, mint például nyomtató, lamináló, stb., hiszen ezek hiánya lehetetlenné vagy nehezebbé teheti a leckék elvégzését.

A fentiek függvényében legyenek a tartalmak összeállítva, a javasolt eszközök felajánlva, illetve a használt nyelvezetet is ennek megfelelően kell alkalmazni.

*A célok meghatározása* elengedhetetlen eleme egy tanulási, tanulást és fejlesztést támogató anyag kidolgozásának, mert ezen keresztül tudjuk lemérni, mennyire volt eredményes a támogatás. Egy fejlesztő, támogató anyag egy hiányt pótol, kiegészít, hozzásegíti a felhasználót, hogy új tudáshoz jusson, fejlessze a már létező készségét, ami már nem elegendő egy jelen vagy új helyzet megoldásához, kezeléséhez. Ez lehetővé teszi, hogy a tartalmak tervezésénél és kidolgozásánál az elsajátítandó tudás vagy kompetencia legyen a középpontban és nem az eszköz használata.

A tanulási célok egy olyan tudás, készség elsajátítását fogalmazzák meg, amelyet a felhasználók egy adott helyzetben, kontextusban használni tudnak. Például a szófelismerő modulban elsajátított szavakat a gyermek a mindennapi életben a tárgyak kiválasztásánál tudja majd használni (kiválasztani például a tejet a hűtőből vagy a polcra a bevásárló központban).

A célokat három szinten kell meghatározni: a támogató anyagra összeségében, emellett a modulokra és a leckékre is. Általános és átfogó megfogalmazása lehet az elsőnek, de amennyivel közelebb kerülünk a leckék szintjére, annál specifikusabban, konkrétan kell ezeket megfogalmazni.

Az általános cél meghatározását mindig a felhasználó szempontjából kell megfogalmaznunk, hogy például a leckék elvégzése által miben lesz a gyermek kompetensebb, mit fog jobban csinálni. Az egyes leckékre vonatkozólag pedig igyekezzünk minél specifikusabban fogalmazni, mint például „megtanul kiolvasni két szót” vagy „fel tud fűzni 3 kislyukú gyöngyöt”.

Két szempont mentén kell a célokat meghatározni:

- ✓ Az elvárt teljesítmény
- ✓ Az elsajátított tartalmak – tudás vagy készség



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

Erasmus+

A célok befolyásolják az online támogatói felület (modul) kidolgozásának mindegyik lépését a modulok felépítésétől a tartalmak kiválasztásán keresztül a leckékhez választott videóig.

## Az elemzés

Az elemzésnek három fő területre kell kitérnie: az *igényekre*, a célcsoport és másodlagos célcsoport *technikai feltételeire és jártasságára*, illetve a létrehozandó *modulok tartalmára*.

Az *igények felmérése* az egyike az első és legfontosabb feladatoknak egy online támogatói rendszer (modul) kidolgozásánál annak érdekében, hogy a támogatás minél hatékonyabb legyen, megfeleljen a felhasználók elvárásainak. Ennek a fókuszában az álljon, hogy felmérje: milyen, a rendszerből adódó hiányosságokra válaszoljon a kidolgozandó tartalom, illetve hogy felmérje, ha ez az a megközelítés, amely a legmegfelelőbb ennek a kiküszöbölésére. Fontos tudni, hogy nem minden igényre, hiányosságra jó megoldás az online fejlesztés, támogatás. Alapjában véve az eltérő gyermekek fejlesztése egy szemtől szemben való interakció kell, hogy legyen. Az online fejlesztésre kiegészítő támogatásként kell tekinteni.

A hiányosságok, amelyeket az online támogatás kiegészíthet, de nem pótolhat lehetnek:

- ✓ **környezeti**
  - nincs elérhető távolságban olyan szolgáltatás, amely a gyermeknek megfelelő
  - a gyermek állapota nem engedi meg, hogy hosszabb távokat megtegyen (hosszantartó betegségek utáni állapot, epilepszia, stb.)
  - a létező szolgáltatás nem megközelíthető a család számára, mivel nem rendelkeznek járművel és/vagy nincs tömegközlekedés
  - a család nem rendelkezik elég anyagi kerettel
- ✓ **szervezésből adódók**
  - a szülőnek más feladatokat is el kell látnia és nem tudja úgy megszervezni a maga és családja életét, napi- illetve heti programját, hogy a gyermekkel rendszeresen fejlesztésre járjon
  - a fejlesztő központban kivitelezhető fejlesztések száma nem az optimális, de csak ennyire van lehetőség, keret
- ✓ **egyéni okok**
  - a szülő szeretne több foglalkozást a gyermeke számára
  - a szülő kipróbálna valami mást is, mint amit a foglalkozásokon kap



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA



Erasmus+



A célcsoporttól függően az igények vonatkozhatnak:

- tudás elsajátítására - például egy új módszer megtanulása,
- készségfejlesztésre vagy kialakításra, azaz szülőként hogyan tanítsuk meg a gyermeket kanállal enni,
- viselkedésre, hozzáállásra - mit tegyen a szakember, ha a gyermek verekszik a csoportban

Ezek feltérképezését, szakemberek és szülők esetében egy online kérdőív formájában lehet megtenni, hogy minél hatékonyabb legyen, felhasználva például <https://www.google.com/intl/hu/forms/about/> vagy más hasonló kérdőívvel. Ha olyan fejlesztő szakemberekről van szó, akik korai fejlesztőben vagy más ehhez hasonló intézményben foglalkoznak gyermekekkel és fiatalokkal és azok szüleivel, akkor az igények feltérképezése megtörténhet kérdőívvel, fókuszcsoport formájában, ami lehetőséget ad kicsit jobban feltárni a szülők igényeit a fejlesztéssel kapcsolatosan, illetve egyéni beszélgetések mentén, vagy ezek különböző változatában. A fókuszcsoportok megszervezése és lebonyolítása megtalálható a függelékben.

Gyerekeknél az igények a fejlesztésből derülnek ki, a fejlesztő szakember megtapasztalja, melyek azok a feladatok és/vagy területek, ahol a gyermeknek, fiatalnak nehézségei vannak, és amelyek online támogatással is fejleszthetők.

Mielőtt a tartalmak kidolgozásra kerülnek hasznos, ha tisztázzuk, hogy a célcsoport milyen technikai feltételekkel és készséggel rendelkezik. A célcsoport meghatározásánál ez egy szempont volt, mivel ez nagymértékben befolyásolja a modulok összetettségét, mint struktúra, illetve a felajánlott segédanyagokat. Jó, ha az úgynevezett digitális készségeket is feltérképezzük, mivel nem biztos, hogy az a szülő vagy fejlesztő szakember, aki napi szinten használja az interneten a Facebook-ot vagy más hasonló közösségi oldalt, az boldogulni fog mondjuk egy internetes oldalon egy anyag letöltésével. Minden esetben hasznos, ha pontos, rövid és érthető leírást kap arról, hogyan kell a különböző részeket használni, és ha erre lehetőség van, akkor rövid videókkal is ki lehet egészíteni a könnyebb megértés érdekében.

Erre a célra is felhasználhatók a fent említett eszközök, vagy azok kombinációja, de akár az igényfelmérés és a technikai jártasság és feltételek megléte összeköthető, így időben is hamarabb kivitelezhetők.

A tartalmak elemzése három szinten történik: a teljes anyag szintjén (fejlesztendő területek szintje), az egyes területeken belül, illetve a modulok terén.

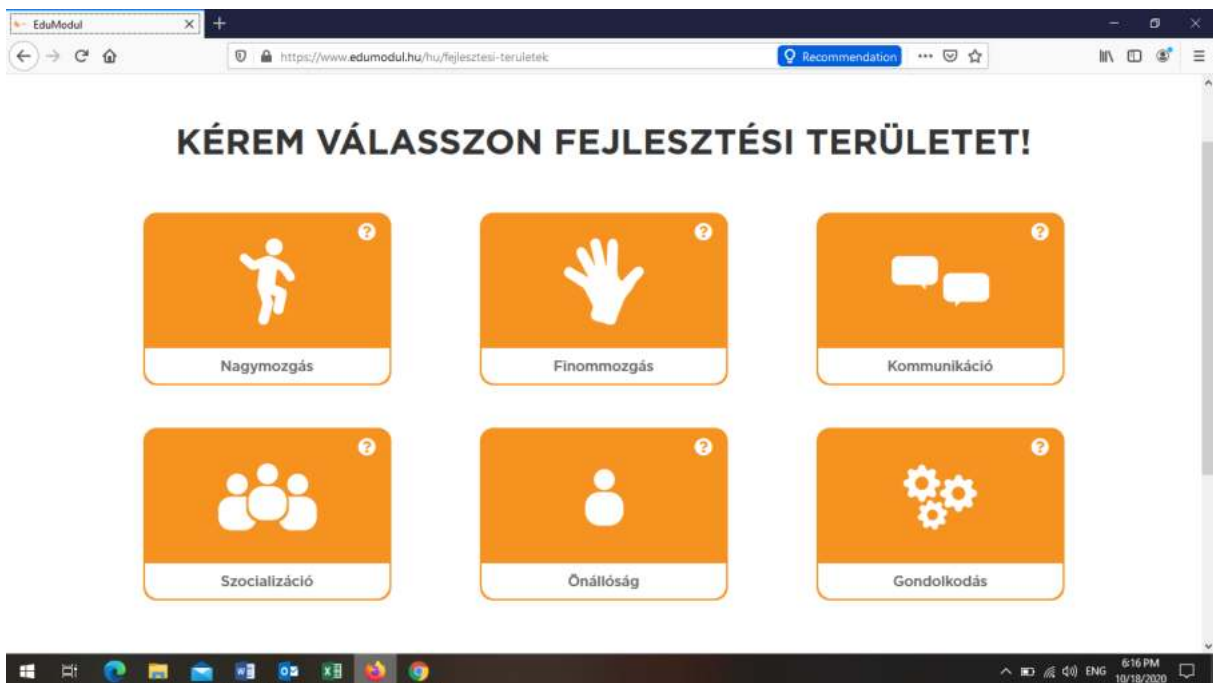
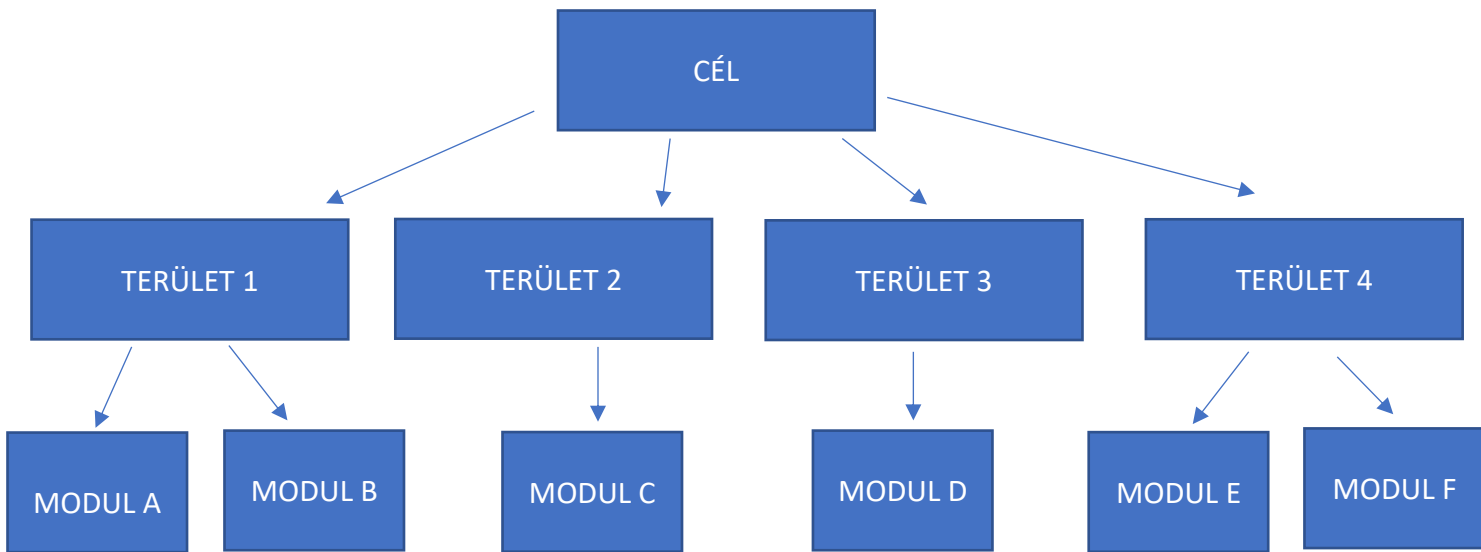
Az online támogató felület céljából kiindulva meg kell határozni a területeket, illetve azokat a modulokat, amelyek egy-egy területhez tartoznak. A területek tartalmuktól függően több modult is tartalmazhatnak.



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET

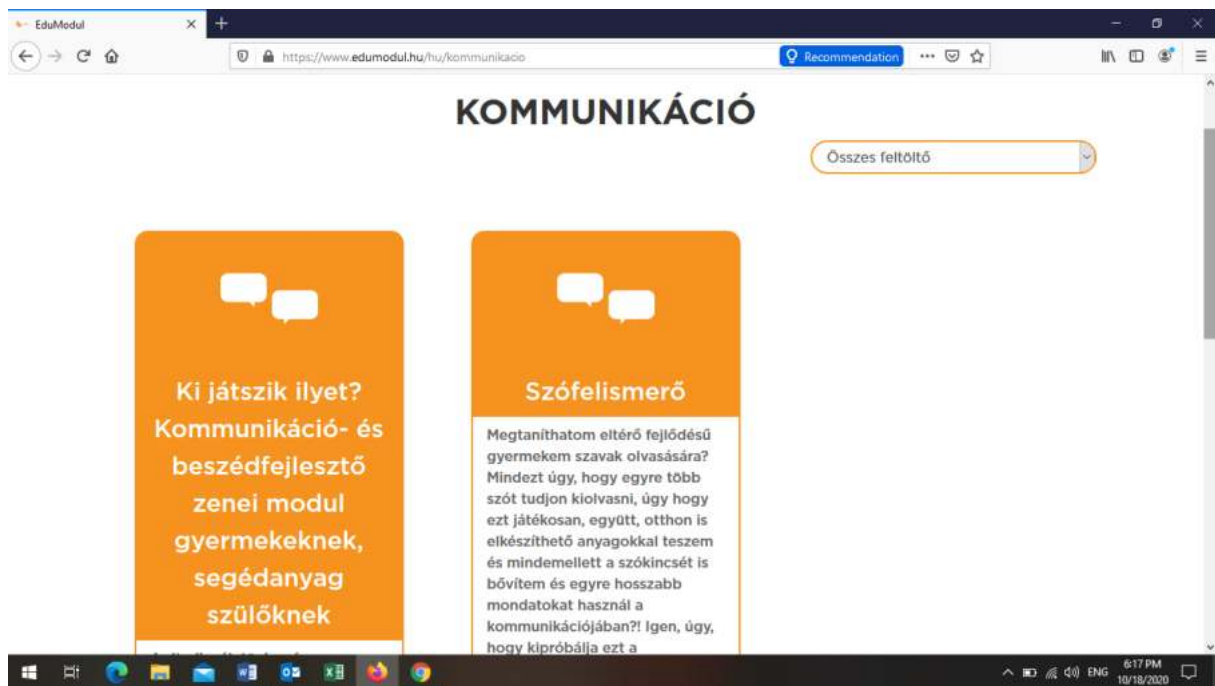


Ezt az elemzési folyamatot egy szakembercsoport végzi vizuális módszerek segítségével, a különböző modulok közötti kapcsolatok azonosításának megkönnyítésére. Erre fel lehet használni például az úgynevezett elmetérképet, vagy másnéven mind map-et.<sup>2</sup>



<sup>2</sup> <https://www.mindenmegtanulhato.hu/az-elmeterek/>

A különböző modulokban kidolgozandó témák megválasztásának összhangban kell lennie a célcsoport igényeivel, amelyeket az igényelemzés szakaszában azonosítottak be.



### A tartalmak felépítésének a tervezése

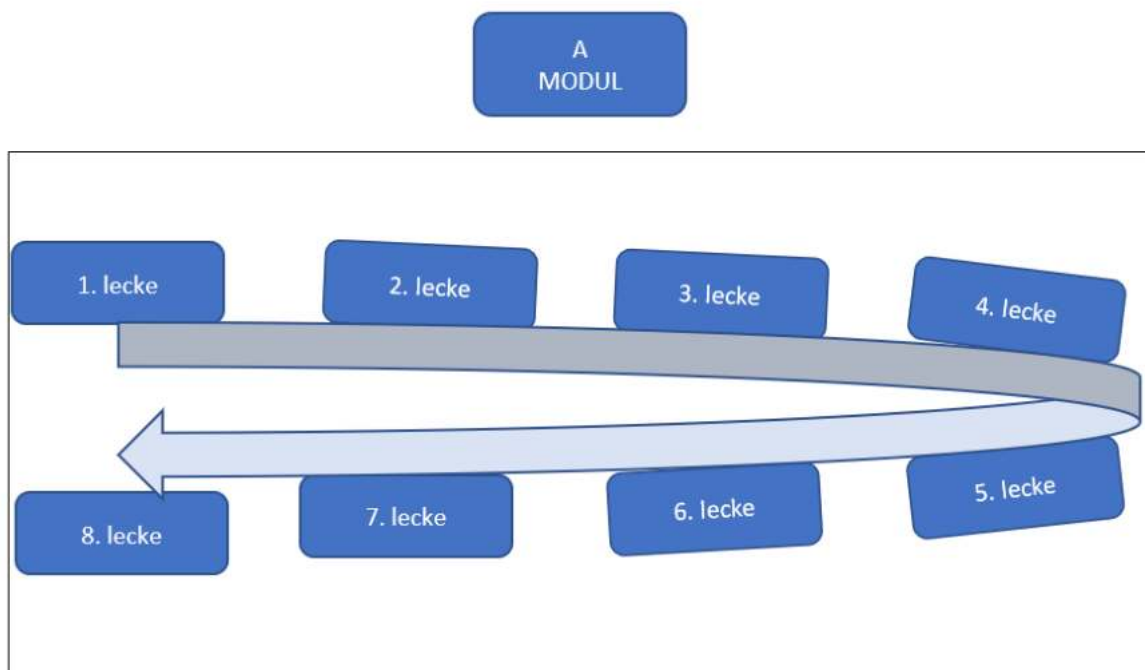
Ha az elemző feladatok elkészültek, akkor következik a tartalmak struktúrájának kidolgozása, a modulok és az azon belül lévő leckék, tartalmak felépítésének a megtervezése. Ez egy többlépcsős feladat, aminek a végeredménye egy minta struktúra, ami az alapját képezi majd minden modul, illetve lecke tartalmának rendszerezéséhez. Ennek a minta struktúrának ki kell térnie a következő szempontokra: modulok és leckék felépítése, használt videó vagy más szemléltető anyagok, modul és lecke előtti és utáni felmérés, segédanyagok, eszközök a feladatok elvégzéséhez. Mindezt egy keretrendszerbe kell foglalni, ami biztosítja a kidolgozandó anyagok egységét. Ennek egy mintája megtalálható a függelékben.

A tervezési szakasz lényege egy modellstruktúra létrehozása, amely alapján minden modul kialakításra kerül, és amely lehetővé teszi a felhasználó számára új tartalmak elsajátítását, vagy készség, vagy attitűd kialakítását, azaz céljának elérését.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a modul felépítését/szerkezetét a modul célkitűzéseinek megfelelően kell meghatározni - új tartalmak, módszerek, készségek vagy viselkedési minták elsajátítása. Amikor új ismeretek átadása, új módszerek elsajátítása, vagy a készségek kialakítása a cél, a legmegfelelőbb szerkezet az a



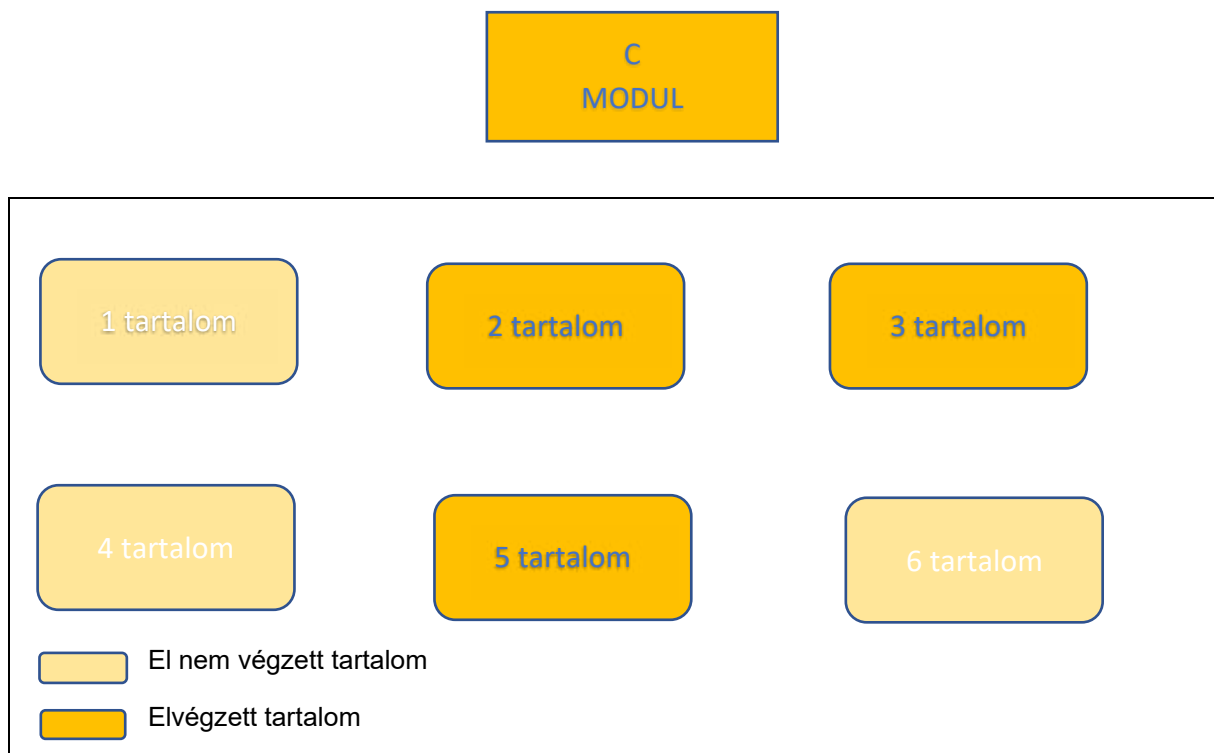
lineáris, amelyben a tanulási egységek összekapcsolódnak egymással, és mindegyik új egység az előző egységre épül. Ezeket úgy tervezték, hogy a végigvitelük fokozatosságot biztosítsanak. Az ollóval történő vágás képességének kialakítása alkalmas példa a lineáris felépítésű modulra, mivel az ollóval történő vágáshoz szükségesek olyan korábbi készségek, mint a csipeszfogás, a bimanuális koordináció, a szem-kéz koordináció, stb. Ezen szempontok mindegyike, amelyekre az ollóval való vágás alapul, egy-egy lecke tárgyát képezhetik, és ezek elvégzése a felhasználót a cél eléréséhez, nevezetesen az ollóval történő vágás képességének megszerzéséhez vezeti. A jobb áttekinthetőség érdekében a lineáris strukturálási modell az alábbiakban látható (lásd 2. ábra).



2 Ábra Lineáris lecke modell

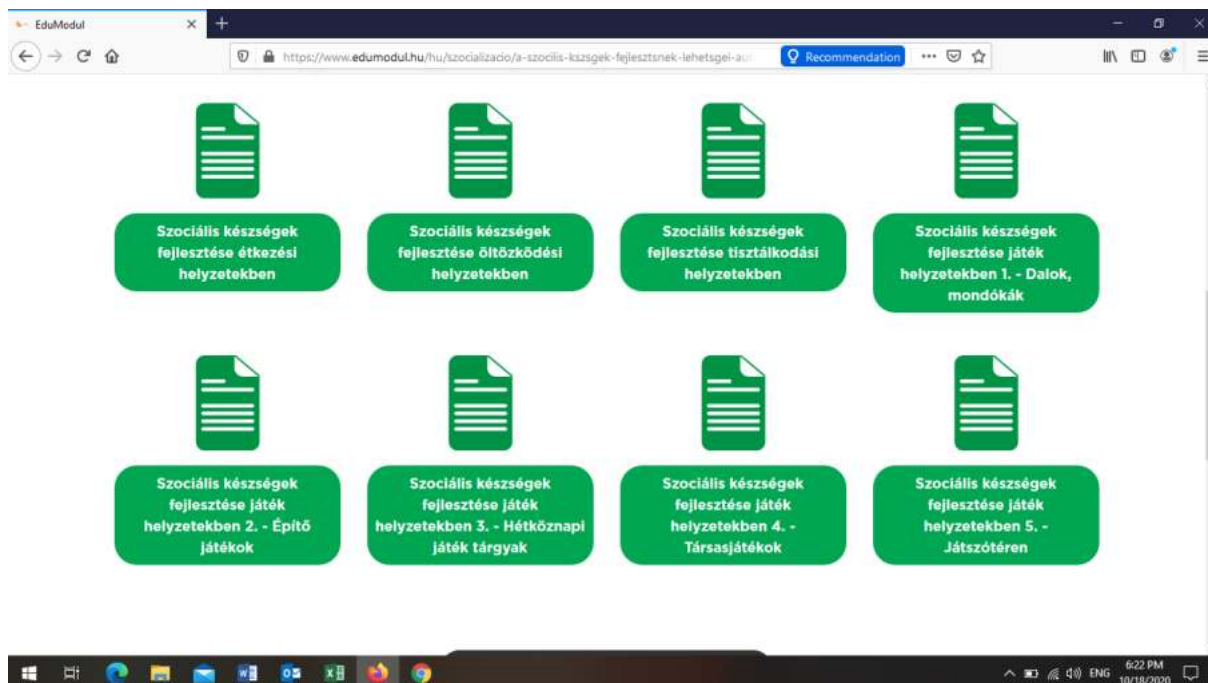
A leckék meglehetősen különálló egységek, az egyetlen kapcsolat közöttük az a téma, amellyel foglalkoznak. Maguk az egységek nincsenek összekapcsolva, egymástól függetlenül is elvégezhetők. A felhasználó csak azokat az egységeket választja, amelyek az őt érdeklő témákkal, tartalmakkal foglalkoznak, és nem szükséges mindet fokozatosan végigvinni a cél elérése érdekében.

A tartalmak ilyen típusú strukturálása véletlenszerűnek tekinthető, és a felhasználó az adott egység által kezelt téma szerint választja ki őket. Ennek bemutatását az alábbi ábra szemlélteti. (lásd a 3. ábra)



3 Ábra Véletlenszerű strukturálás

Ennek a modulszerkezetnek a jobb megértése érdekében a felhasználók által elolvasott tartalmakat a többi szinttől eltérő színnel ábrázoltuk, amelyek ugyanahhoz a modulhoz tartoznak, de a modult elvégzők számára nem bírnak jelentőséggel. Fontos megjegyezni, hogy az ilyen típusú strukturálás során a tartalmak ugyanahhoz a nagy témához tartoznak, csak a különböző egységek a téma különböző szempontjaival foglalkoznak. Erre példa lehet a következő: az autizmus spektrumába tartozó gyermek szüleinek nehéz megértetniük gyermekükkel, hogy amikor egy terméket meg akarnak vásárolni a boltban, először azt ki kell fizetniük és csak azután fogyasztható el. Ilyen tartalom található például a szocializáció területen, az *Otthonon kívüli viselkedés szabályai* leckében. Ebben a modulban lehetnek más tartalmak is, de ezek nem érdeklik az adott szülőt, mivel gyermekének nincsenek olyan nehézségei, amelyeket ezek tárgyalnak.



A modulhoz választott struktúrától függetlenül meg kell adni a struktúra, valamint a modulokat alkotó leckék vagy egységek meghatározó elemeit is.

Javasoljuk, hogy modulok esetén legalább a következő elemeket adják meg a feltöltők:

- ✓ a célt – mi az, amit megtanulnak azok, akik elvégzik
- ✓ a kezelt téma rövid leírását - a modul tárgyának általános leírása, bemutatva annak hasznosságát a felhasználó szempontjából
- ✓ az elsődleges és másodlagos célcsoportot - meghatározva azokat az embereket, akik a legtöbbet nyerhetnek a modul elvégzése által, ezek jellemzőit
- ✓ a felépítését és egységeinek, leckéinek számát
- ✓ a leckék elvégzésének nyomon követési elemeit

A modulok szerkezetének kidolgozásán túl jó ebben a fázisban utalni bizonyos alapelvekre, amelyeket be kell tartani a modul fejlesztésekor. Ezeknek az alapelveknek a célcsoport sajátosságaival, a megközelített témák sajátosságaival, az elérni kívánt célokkal kapcsolatos általános szempontokra kell utalniuk: a használt nyelvre, a felhasznált anyagokra, a leckék lebonyolításának feltételeire, stb.

A következő szint a leckék vagy a tanulási egységek szintje, mint a modulok alkotóelemei. Esetükben is létre kell hozni egy modellstruktúrát, amely a leckék



kidolgozásának sémáját jelenti. A leckék vagy a tanulási egységek némileg a személyes találkozás online változatát jelentik. Vagyis a klasszikus beavatkozásokhoz hasonlóan, amelyek magukba foglalják a gyermek és a terapeuta, valamint a szülő jelenlétét ugyanabban a fizikai térben, minden online lecke esetében legalább a következő szempontokat kell megadni:

- ✓ a konkrét célkitűzés - mit tanul meg a gyermek a lecke végéig, vagy milyen készségeket fejleszt ki ezáltal
- ✓ feladtleírás - az elvégzendő tevékenységek szakaszait és a szükséges feltételeket bemutató konkrét leírás
- ✓ használt anyagok - játékok, tárgyak, sablonok, kártyák vagy egyébek, amelyek a feladatok elvégzéséhez szükségesek
- ✓ gyakorlási lehetőségek/alternatívák - ugyanaz a tevékenység, feladat más anyagokkal vagy más kontextusban is elvégezhető a tartalom jobb elsajátítása vagy a képesség javítása érdekében
- ✓ egyéb specifikus javaslat - figyelmeztetések, a feladat vagy a célcsoport sajátosságaiból adódó egyéni ötletek
- ✓ hogyan lehet nyomon követni az előrehaladást vagy cél elérését

A tervezési szakasznak (design) tartalmaznia kell az értékelési elem felépítésének kialakítását is. Ebben az értelemben az első lépés annak megállapítása, hogy mit akar értékelni. Egyrészt ajánlott a teljes online támogató felület – mint tartalmak, és mint rendszer - értékelése, másrészt jó, ha van értékelés a felhasználók teljesítményéről is, ha a kifejlesztett modulok ilyen jellegűek (azaz készségek kialakítását vagy új módszerek, ismeretek elsajátítását célozzák).

### A tartalmak kidolgozása

Az anyagok kidolgozása az a szakasz, amely nagyrészt az előző szakaszokra épül, és sok kreativitást és szoros együttműködést igényel az informatikai támogatást megvalósító szakemberrel. Ha az online támogatás eredményeinek meghatározása, az elemzés és a tervezési szakasz megfelelően megtörténtek, akkor az anyagok kidolgozása nem jelent olyan nagy erőfeszítést. Inkább a "puzzle" kirakását foglalja magába a már az előző fázisokban elkészített darabokból, az előző szakaszok darabjainak összerakását. A tervezés eredménye egy modellszerkezet, amely ebben a szakaszban vázként szolgál.

Az online támogató anyagok kidolgozásának szakaszában ajánlott elvégezni a következő lépéseket:



- ✓ egy olyan modell elkészítése, amely alapján az összes többi modul anyagát kidolgozzák
- ✓ anyagok kidolgozása
- ✓ a modell tesztelése, a minőségi követelményeknek való megfelelés és a maximális hatékonyság biztosítása érdekében

Az online támogató felületen használt összes többi anyag alapját képező modell megtervezése magában foglalja a következők kidolgozását:

- ✓ a tanulási egységek vagy a leckék, modulok felépítését - hogyan fognak megjelenni az oldalon
- ✓ a leckék és a modulok tartalmát
- ✓ a felhasználók által az egyes lecekben, tanulási egységekben elvégzendő tevékenységeket és feladatokat,
- ✓ a gyakorláshoz szükséges támogatást
- ✓ grafikai vagy videós anyagokat, amelyek hozzájárulnak a feladatok jobb megértéséhez
- ✓ a lecek teljesítéséhez szükséges anyagokat, valamint
- ✓ az értékelési egységeket, ha a támogatás ilyen jellegű.

A modulok és a lecek tartalmától függően különböző módszerek alkalmazhatók az információk online továbbítására a felhasználók felé. A leggyakrabban alkalmazott módszerek:

- ✓ magyarázó demonstratív - amikor új eljárások elsajátítása a cél
- ✓ utánzó - kedvelt, ha valamilyen tartalom gyakorlása a cél
- ✓ ismertető, bemutató - a különböző helyzetekben használható forgatókönyvek bemutatásakor
- ✓ kombinált, összevont - amikor a tartalom összetettebb megközelítést igényel az információátadás szempontjából

Annak érdekében, hogy a tartalmak a lehető legvonzóbbak legyenek és támogassák a tanulási folyamatot, tanácsos grafikai és médiaelemeket beilleszteni. Ezek az online oldal tervezésénél is hasznosak lehetnek.

A grafikus elemek szerepe lehet:





- ✓ dekoratív - vonzóbbá teszi a tartalmat
- ✓ reprezentáció - megkönnyíti az oldal vagy a modul jobb megértését, vagy a tájékozódást (pl. használt szimbólumok)
- ✓ az információk kiegészítésének és megértésének megkönnyítése diagramok és rajzok használata esetén

A leggyakrabban használt médiaelemek közül a videó az, amely valódi támogatást jelenthet a tartalom megértésében.

### Videó elkészítése és feltöltése

A videófelvételről:

Ahhoz, hogy az általunk készített modulunkon belül elhelyezett leckék minél jobban használhatóak legyenek, érdemes videót készíteni és feltölteni a felületre néhány egyszerű lépésben. A videó elkészítésénél a jó minőségre kell törekedni, illetve arra, hogy a felvétel megfelelően informatív legyen a használó pedagógusok és szülők számára. A felvétel egyaránt készíthető kamerával, vagy mobiltelefonnal is, viszont mindkét esetben érdemes arra figyelni, hogy a készülék stabil helyet kapjon, hogy a felületre feltöltendő mozgókép ne legyen sem remegő, sem homályos! A kész videót telefonról azonnal fel lehet a YouTube-ra tölteni, a kameráról lementett felvétel feltöltéséhez asztali számítógép vagy laptop lehet szükséges.

A videófelvétel feltöltése és integrálása az oldalra:

Az elkészült felvételt a YouTube közösségi felületre kell feltölteni, azonban mindig odafigyelve arra, hogy a feltöltés során a videó ne jelenjen meg nyilvánosan.

Videó feltöltése asztali számítógépről vagy laptopról: Nyissa meg a böngészőben a [www.youtube.com](http://www.youtube.com) oldalt. Amennyiben Ön rendelkezik Google fiókkal/gmail-es e-mail címmel, az ott használt felhasználónévvel (e-mail címmel) és jelszóval léphet be a YouTube fiókjába. Ha nincs fiókja, hozzon létre egyet.

A [www.youtube.com](http://www.youtube.com)-on kattintson jobbra fent a kamerában megjelenő + ikonra (Létrehozás) majd válassza a "Videó feltöltése" opciót. A "Fájl kiválasztása" gombbal tallózza be a kívánt videót. Kövesse az utasításokat: Adjon címet a videónak, leírást, majd jelölje, hogy a videó "Nem gyermekeknek készült" tartalom. Kattintson a "Tovább" gombra, ha a felület erre kéri. A "Közzététel most" legördülő menüre kattintva válassza ki a "Nem nyilvános" lehetőséget, így a videót csak az látja, aki az oldalról szeretné megnézni. Kattintson a "Kész" gombra, majd válassza ki a "Beágyazás" lehetőséget,



és a kapott kódsor másolja be a lecke feltöltésénél a "Videó" felirat alatti részbe. Ezután folytassa a lecke feltöltését a további sorok kitöltésével!

Videó feltöltése mobiltelefonról: Válassza ki a feltölteni kívánt videót a telefonja galériájából. Válassza telefonján a megosztás ikont (minden telefonnál más), és a felajánlott lehetőségek közül válassza ki a "YouTube"-ot. Adjon címet és leírást a videóhoz, majd válassza ki a "Nem nyilvános" opciót. Válassza a "További információk" lehetőséget, ahol beállíthatja, hogy gyermekeknek szól-e a tartalom, vagy korlátozhatja a közönséget (ez nem kötelező). A videót a "Feltöltés" gombbal tegye közzé. Az leckébe való beágyazáshoz a kódot úgy éri el, ha a videó melletti három pontra kattintva kiválasztja a megosztás lehetőségét, és itt a "Link másolása" lehetősége választja. Ezt a linket az alábbi kódsorba illessze be: `<iframe width="560" height="315" src="TÖRÖLJE EZT ÉS ILLESSZE IDE A YOUTUBE VIDEÓ LINKJÉT!" frameborder="0" allow="accelerometer; autoplay; clipboard-write; encrypted-media; gyroscope; picture-in-picture" allowfullscreen></iframe>` Ezt a kódsort másolja be a "Videó" felirat alatti részbe. Ezután folytassa a lecke feltöltését a további sorok kitöltésével!

### A kész tartalmak alkalmazása

A megvalósítási szakasz úgy is meghatározható, mint az a szakasz, amelyben a fent leírt lépéseket követve létrejön egy prototípus, amelyet a felhasználók egy kis csoportján tesztelnek annak érdekében, hogy információkat gyűjtsenek az online felület fejlesztéséhez.

Ebben a szakaszban a követendő ajánlott lépések a következők:

- ✓ a prototípus elkészítése
- ✓ a prototípust használó felhasználók célcsoportjának meghatározása
- ✓ információk gyűjtése a prototípus használatát követően kérdőívek, egyéni interjúk vagy fókuszcsoportok szervezésén keresztül
- ✓ a prototípus módosítása az összegyűjtött információk alapján

A prototípus létrehozásához az előző fejezetekben leírt lépéseket kell követni: meghatározás, elemzés, tervezés. Javasoljuk, hogy a prototípus legyen egy modul vagy egy tanulási egység, amely több leckét tartalmaz, hogy a lehető leggazdagabb és változatosabb információgyűjtéshez biztosítson alapot és ezzel szükséges anyagot a megfelelő fejlesztéshez.



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+

A prototípust kipróbáló felhasználók csoportja lehetőleg reprezentatív legyen a modul, a tanulási egység számára, és így biztosítható az információk széles körének megszerzése, információk, melyeket később felhasználhatnak a prototípus fejlesztéséhez, javításához.

A mellékletekben mutatjuk be azokat az információgyűjtésre alkalmas modelleket, melyeket a prototípus tesztelése után a kontrollcsoportnál alkalmazunk. Ezek egyénileg, külön-külön vagy kombinálva is használhatók, a célcsoporttól, a rendelkezésre álló időtől és az összegyűjtött információk mennyiségétől függően.

Az utolsó lépés ebben a szakaszban a prototípus véglegesítése a felhalmozott tapasztalatok alapján. Ez képviseli a modulok vagy a későbbi tanulási egységek kidolgozásának modelljét.

### Kiértékelés

A kiértékelésnek, mint az online támogató felület (modul) kidolgozási folyamatának utolsó összetevőjének, össze kell hangolnia ennek létrehozásának minden szakaszát, ezáltal biztosítva a szükséges visszajelzéseket a felület javításához, valamint azt a keretet, ami a kitűzött célok eléréséhez szükséges. Az értékelési alkotóelem tartalmát képezi a folyamat szintjén és a kedvezményezettek szintjén egyaránt kitűzött célok elérésének mértéke.

Bármely értékelésnek a következő szempontoknak kell megfelelnie:

**Relevancia**, vagyis az, hogy a megfogalmazott célkitűzések milyen mértékben foglalkoznak az igényfelmérési szakaszban beazonosított problémákkal és valós szükségletekkel. Ez arra vonatkozik, hogy az online támogató felület, valamint az egyes elvégzett modulok mennyire alkalmasak a kezelendő problémák megoldására, úgy az értékelés idején, mint a beavatkozás megtervezésekor.

A **hatékonysági** kritérium arra utal, hogy az online támogatást mennyiségi, minőségi és időbeli szempontok szerint értékelve, hasonló eredményeket mutat-e, mint a személyes, szemtől szembeni beavatkozás.

A kitűzött cél elérésének mértéke, ami az atipikus fejlődést mutató gyermekek fejlesztéséről szól online támogatással, ennek **eredményességére** utal. A kérdés az, hogy a felhasználók milyen mértékben részesültek ebben a típusú támogatásban.

A **hatás** a hosszú távú változás mennyiségi és minőségi szintjét érinti, amelyet egy ilyen beavatkozás hozhat. De vajon ez egy olyan modell, amely a kedvezményezettek



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

Erasmus+

nagyobb tömegét képes elérni? Ez egy *jó gyakorlat* modell, amelyet referenciaként fognak felhasználni a hasonló modellek kidolgozása során?

A **fenntarthatósági** kritérium arra az elemzésre utal, hogy az online támogatás által elért pozitív eredmények hosszú távon hogyan maradhatnak fenn.

A szakirodalomban számos értékelési modellt mutatnak be, amelyek többsége a Kirk Patrick által kifejlesztett modellt használja, ami négy szinten javasolja az értékelést:

- ✓ *Eredmények* szintjén, azaz sikerült-e elérni, amit kitűztek? A kidolgozott online támogató felület biztosítja-e a szükséges támogatást a szakembereknek a gyermekek fejlesztésének kiegészítésére? Eleget tettek-e a feltárt igényeknek?
- ✓ *Viselkedés* - a modulok végigvitelével, a felhasználók által tanultak hozzájárultak-e viselkedésük megváltoztatásához? Például azok a gyerekek, akik elvégezték a finommotoros modult, ügyesebbek-e a ceruza használatában?
- ✓ *Tanulás* - milyen tudással gazdagodtak, milyen készségeket alakítottak ki/fejlesztettek ki, vagy hogyan változott a hozzáállásuk? Például: azok, akik végigvitték a szocializációs modult, jobban boldogulnak-e olyan helyzetekben, amelyek korábban problémákat okoztak számukra?
- ✓ *Válasz, visszajelzés* - mennyire elégedettek a felhasználók az online támogató felület használata közben vagy után? Mennyire motiváltak az oldal használata közben? Befejezik-e az elkezdett modult, vagy magas a lemorzsolódásra való hajlam? Ajánlja-e az online támogató felületet más felhasználóknak?

Az online támogató felület értékelését mind a fejlesztési folyamat során, mind ennek végén el kell végezni azért, hogy lássuk, elérte-e célját. Minden alkalommal az értékeléshez társítani kell a célt és a részcélokat is.

A felhasználók szintjén a célok elérésének mértékét mind a leckék vagy a tanulási egységek elvégzésének során, mind a modul végén elvégezhetjük.

Amikor a folyamat értékelésére utalunk, akkor egy *formatív értékelésről* beszélünk, amelynek célja a modulok és a leckék fejlesztése során végzett visszacsatolás a végtermék javítása érdekében. A teljes online támogató felület és a tartalmak elsajátításának értékeléséről beszélünk, valamint készségek kialakításáról vagy fejlesztéséről, illetve a hozzáállás megváltoztatásáról, amikor a használatról beszélünk. Ezt a típusú értékelést a folyamat teljes időtartalmában végezzük meghatározott időintervallumokban, a tanulási egységeknek vagy fejlődési szakaszoknak megfelelően.



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



Ha megfelelően történik a *formatív értékelés*, az az online támogató felület fejlesztésének korábbi szakaszaiba való visszatérést is jelentheti, hogy akár ezen a szinten beavatkozhatunk, és ezáltal biztosítjuk az elvárt hatékonyságot vagy a tartalmak megismétlődését, amikor a modul leckéinek a felhasználó által való végigviteléről beszélünk.

A fentnevezett értékelési forma arra vonatkozik, hogy miként vonjuk be a felhasználókat az e-learning felület használatába, mik a felhasznált anyagok, és milyen utasítások mentén valósul meg a felület használata.<sup>3</sup> Az online támogató felület ilyen típusú értékelésének mind az online felület tartalmára, mind annak felhasználására kell irányulnia.

A *formatív értékelés* elvégzésének módjai a konkrét kérdéseket kitöltő kérdőívektől a fókuszcsoporton keresztül az egyéni interjúkig változhatnak, ha az online támogató felület fejlesztésről beszélünk, a felhasználók esetében pedig a gyakorlatok vagy kérdések, illetve játékok jöhetnek szóba. Az adatgyűjtés e formáiból kapott információinak kombinációja biztosítja a minél magasabb minőséget.

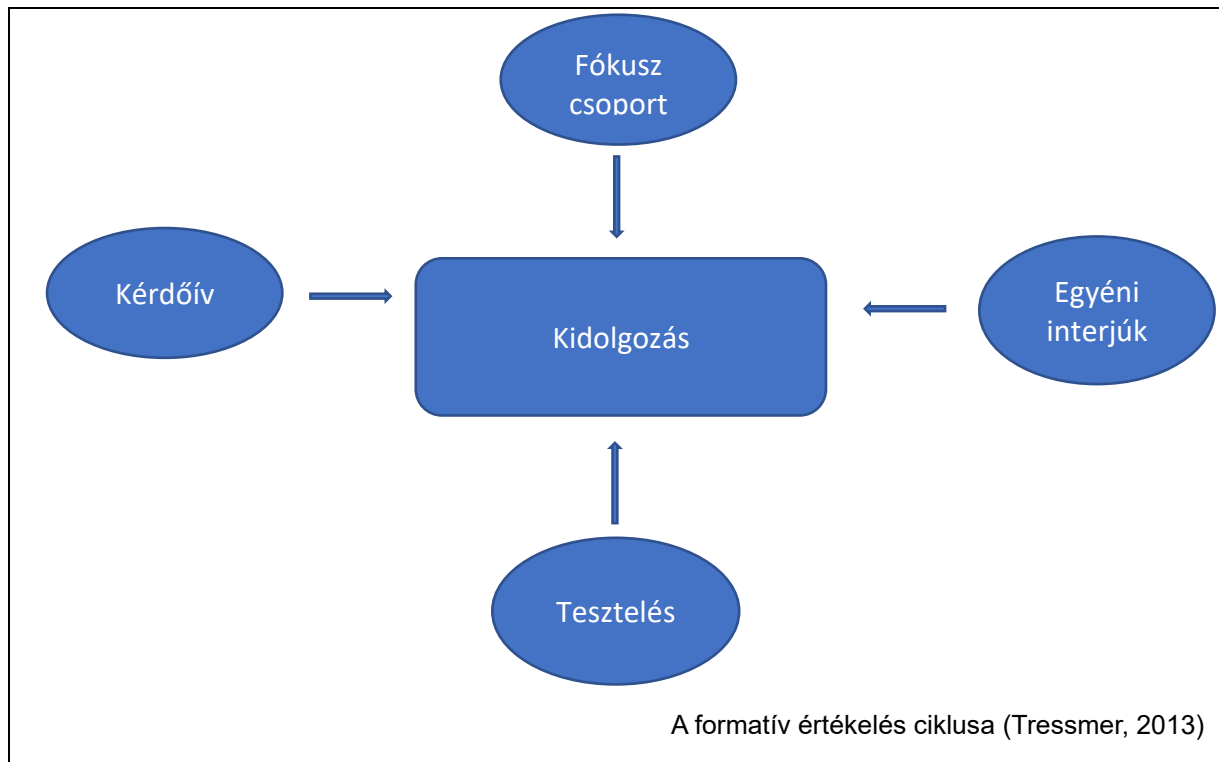
Az utóbbi időben egyre népszerűbbek az interaktív információt begyűjtő módszerek, mint a mentimeter.<sup>4</sup> Ezeket javasoljuk, ha például a helyzet úgy hozza, hogy online fókuszcsoport formájában kell az információkat összegyűjteni. Az alábbiakban egy Tressmer (2013) által javasolt rendszert mutatunk be a formatív értékelés elvégzésére.

---

<sup>3</sup> Morrison et al., 2019

<sup>4</sup> <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.mentimeter.voting&hl=hu&gl=US>





Amikor a tartalmi aspektusokat vizsgáljuk, a feltett kérdéseknek vagy a megbeszélések irányításának a következőkre kell fókuszálnia:

- ✓ felhasznált anyagok,
- ✓ az utasítások megértésének mértéke,
- ✓ a felhasználó azonosított igényeinek való megfelelés mértéke

Ha az online felület használatát vizsgáljuk, akkor a következőkről próbálunk információkat gyűjteni:

- ✓ az oldal elérhetősége
- ✓ regisztráció
- ✓ alapl működés

A tartalomra, az online felületek használatára, illetve a fókuszcsoportok szervezésére és lebonyolítására vonatkozó kérdőív minták a mellékletekben találhatóak.

Egy speciális formája a *formatív értékelés* elvégzésének a *tesztelés*. Ez a fajta értékelés magában foglalja egy modul vagy egy modul egy részének a kifejlesztését, más néven *tesztmodult*, és ennek a felajánlását használatra egy kisebb felhasználói

csoport számára annak érdekében, hogy fontos információkat szerezzünk a tartalomról, az egyszerű hozzáférésről, az utasítások érthetőségéről, stb., vagyis azokról az előző bekezdésben felsorolt szempontokról, amelyek szükségesek a felület minél hatékonyabbá tételéhez.

Végül az összegző értékelés fő célja az online támogató felület erős és gyenge pontjainak beazonosítása, úgy, mint tartalom és folyamat. Az összegző értékelés, az online támogató felület fejlesztésének végén, a formatív (folyamat) értékeléssel együtt történik, és hozzájárul az általános értékeléshez szükséges információk biztosításához. Értékelés, amely az öt – relevancia, hatékonyság, eredményesség, hatás, fenntarthatóság - ajánlott kritérium alapján történik.





REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET

# FÜGGELÉK 1.

## KERETRENDSZER MODELL

(Mire figyeljen a szakember,  
aki tananyagot tölt fel az Edumodulra?)



### **EDUMODUL-**

Eltérő fejlődésű gyerekek  
fejlesztése online támogatással

### **PROTOKOLL,**

avagy kézikönyv eltérő fejlődésű  
gyermekkel dolgozó szakemberek számára



## Függelékek

### Függelék 1. - Keretrendszer modell (Mire figyeljen a szakember, aki tananyagot tölt fel az Edumodulra?)

#### Általános szempontok

Alapkövetelmények egy egyszerű és hatékony modul kidolgozásához.

Amikor az egyes modulok kidolgozására kerül a sor, a következő szempontokat ajánlott figyelembe venni:

- ✓ A használt *nyelvezet* egyszerű, érthető legyen a szülők számára. Kerülni kell a szakkifejezéseket, még akkor is, ha sok szülő kívülről tudja a saját gyermeke diagnózisát. Ez azért is fontos, mert nem találkozunk szemtől szembe a szülőkkel és gyerekekkel, nincs rálátásunk, ki, milyen tudásszinten van a gyermeke problémáját illetően. Minden szülő más és más tudással, képességekkel és tapasztalattal bír. Ahhoz, hogy biztosak legyünk abban, hogy a használt nyelvezet megfelelő, ajánlott a kipróbálása egy-két szülővel.
- ✓ Azon modulok esetében, amelyek leckéi egymásra épülnek, a *fokozatosság elvét* kövessék. A feladatok egymásra épüljenek, kezdve a legegyszerűbbel és folytatva az egyre nehezebbekkel. Itt nem csak a feladatok nehézségét kell figyelembe venni, hanem a gyerek életkorát és fejlődési korát is. Minden esetben írjuk le, hogy milyen fejlettségi szintű gyermeknek szól a feladat, ne az életkora legyen a fő szempont!
- ✓ Mivel ez az online tréning elsősorban olyan szülők számára készül, akiknek nincs, vagy csak korlátozottan van lehetőségük a korai fejlesztést igénybe venni, így hasznos, ha a feladatoknál használt anyagok, eszközök követik az *egyszerűen elkészíthető* elvet, azaz akár a gyerekekkel együtt, otthon megtalálható anyagokból elkészíthetőek. Emellett ha rongálódott, elhasználódott, akkor egyszerűen cserélhető eszközöket használjunk, javasoljunk. Minden esetben adjunk más ötletet is a szülőnek, hogyan tudja a feladatot változtatni más anyagokkal, eszközökkel. Ideális esetben minden egyes feladathoz adjunk még 2-3 ötletet. A közösen elkészíthető anyagok



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



sokkal vonzóbbak a gyermek számára, jobban értékeli, a szülő pedig úgy érzi, hogy még jobban hozzájárul a gyermeke fejlődéséhez, haladásához. Ez egy jó lehetőség arra is, hogy hasznos időt töltsön el a gyermek a szülővel.

✓ Hasznos lehet a szülő számára, ha le van írva, hogy milyen környezetben, helyzetben végezze a feladatot a gyermekkel. Jó, ha nem csak feladathelyzetekben gondolkodunk, hanem abban is, hogy milyen mindennapi helyzetek vannak, amikor a gyermek egy-egy feladatot gyakorolni tud. Ennek a szempontnak a lényege, hogy a gyermeknek minél több lehetőséget adjunk az újonnan *elsajátított dolgok gyakorlásához*, illetve, hogy a szülő ne terapeutája legyen a gyermekének, hanem az, aki célzottan, irányítottan játszik vele, úgy, hogy közben új dolgokat tanulnak és élvezik a közös játékot. A gyermekeket mindig jobban lehet motiválni, szívesebben végeznek el egy feladatot, ha az játékos és a szülővel közösen történik.

✓ Ide tartozik az is, hogy mennyi ideig, milyen gyakran végezzenek el egy-egy feladatot. Ismert, hogy egy feladat elvégzéséhez szükséges *figyelem, türelem és kitartás* kialakulása *egy fejlődési folyamaton* megy keresztül, akár a járás vagy a beszéd.

✓ A *fejlődési eltérésekből*, a betegségből adódóan vannak olyan *jellegzetes szempontok*, amelyeket a leírásnak tartalmaznia kell. Ha értelmi akadályozott gyermekről van szó, akkor a rendszeres ismétlése a már elsajátított anyagnak alapkövetelmény a siker eléréséhez és a fejlődés támogatásához. Ha autistákról van szó, alapkövetelmény a következetesség, azaz ugyanabban a formában gyakoroljuk vele a feladatot, mint azelőtt.

### Modul és lecke, tanulási egység szerkezete

**Leírása** – A modul leírásának tartalmaznia kell, hogy miről szól a modul, hogyan kapcsolódik a fejlődés többi területeihez, kiknek javasolt, mit fog elérni, megtanulni, milyen készséget fog kialakítani a gyermeknél, ha a modult végigcsinálja, mire számíthat a szülő, mit fog látni. Ide tartozik az is, hány leckéből áll a modul, milyen felépítésben, milyen típusú lecke (bevezető, ismétlő), a leckéknek mi a célja és hogyan kapcsolódik a többi leckéhez.



**Eszközök, anyagok** – Ahhoz, hogy a különböző leckéket végigcsinálja a gyermek a szülő irányítása mellett, vagy közvetlenül a szülő, milyen eszközök szükségesek, honnan lehet beszerezni, vagy miből és hogyan tudja elkészíteni. Az eszközök lehetnek videó anyagok, online vagy offline feladatok, konkrét játékok, feladatok, fotókkal illusztrált feladatsorok, elkészíthető játékok, feladat lapok.

**Feladathelyzet** – Amennyiben vannak speciális feltételeket igénylő feladatok, azokat megfelelő, egyszerű, a szülő számára érthető módon kell leírni. Itt olyan helyzetekre gondolhatunk, mint a gyermek pozicionálása, a feladat elvégzését elősegítő hely kialakítása, stb. Ha nincs speciális igény a feladat elvégzésére, akkor is ajánlott leírni, milyen feltételeket kell biztosítani ahhoz, hogy az minél jobban szolgálja a feladat elvégzését.

Ha videós anyagokat használunk a tanulandó feladat bemutatásához, ennek konkrétan a feladathoz kell kapcsolódnia, ne legyen túl hosszú és olyan gyermekkel legyen a felvétel elkészítve, mint akiknek szól a modul, a lecke.

**Időkeret és rendszeresség** – Ebben a fejezetben olyan dolgokra kell a szülő figyelmét felhívni, mint: naponta hányszor, mennyi ideig, mikor (ha van ilyen elvárás) végezze el a feladatot a gyermekkel, kitérve olyan részletekre is, amelyek a gyermek problémájából adódnak (lásd az általános szempontoknál leírtakat).

**Előfeltétel a modul elkezdéséhez** – Vannak modulok, ahol fontos, hogy legyen egy fejlődési szint felmérés, enélkül nem ajánlott a modult elkezdni. A kezdési szint megléte elengedetlen ahhoz, hogy valaki felvegye a modult. Ennek a szintfelmérőnek olyan készségeket kell felmérnie, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a gyermek az első leckét elkezdje.

**Az előmenetel, fejlődés ellenőrzése és dokumentálása** – Ez a fejezet arra vonatkozik, hogy honnan fogja tudni a szülő, gyermek, hogy haladt és mennyit. Ennek érdekében minden lecke végén kell, hogy legyen egy felmérő rész, ami lehet egy teszt, amely egy vagy több feladatsorból áll, egy kérdőív, amelyet a szülő a megfigyelései alapján tölt ki, egy online felmérő feladatlap, aminek a kitöltése megengedi, hogy a gyermek a következő szintre lépjen.



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



caritas



CENTRUM  
LIBERTA



Erasmus+

**Modulzáró felmérés** – Olyan feladatsor, teszt, kérdőív, amelyet a modul végén kell a gyermeknek vagy szülőnek elvégeznie, kitöltenie, és ami azt a célt szolgálja, hogy a leckék alatt megszerzett tudást, készséget felmérje, visszaigazolja. Ennek a modulzáró felmérésnek az eredménye arról kell, biztosítsa a szülőt, hogy sikerült a kitűzött célt elérniük, vagy meg kell ismételnie a modult, vagy a modul felépítése mentén más tartalommal kell elvégeznie.

**Visszajelző, segítségkérő rendszer** – Minden modul végén a szülőnek legyen lehetősége visszajelezni a modullal kapcsolatos tapasztalataira, illetve minden lecke végén legyen lehetőség arra, hogy segítséget kérjen, ha elakad valahol.





REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET

# FÜGGELÉK 2.

A FÓKUSZCSOPORTOK MÓDSZERTANA



## EDUMODUL-

Eltérő fejlődésű gyerekek  
fejlesztése online támogatással

## PROTOKOLL,

avagy kézikönyv eltérő fejlődésű  
gyermekkel dolgozó szakemberek számára

## Függelék 2: A fókuszcsoportok módszertana

### Mi a célunk a fókuszcsoportokkal?

A fókuszcsoportot annak érdekében alkalmazzuk, hogy minőségi természetű információkat kapjunk a teszt modulról. Ez egy kiegészítő eszköz, ami többlet adatot biztosít ahhoz, hogy a teszt modul tapasztalataiból egy végső, jól használható modult kapjunk, illetve, hogy a többi a projektben kidolgozásra kerülő modulokat is ennek alapján alakítsuk ki. A teszt modul minden egyes leckéje után a felhasználóknak legyen rá lehetőségük, hogy visszajelezzenek a leckékkel kapcsolatosan, ezért a fókuszcsoportokban nyert információk kiegészítő jellegűek. Nagyon fontos annak a tudatosítása, hogy ezek a csoportok főképp minőségi adatok begyűjtésére alkalmasak.

### Hogyan állítsuk össze a csoportokat?

Törekedjünk arra, hogy minden fókuszcsoport reprezentatív legyen, azaz legyen benne minden típusú felhasználó.

Olyan szülőket vonjunk be, akiknek:

- ✓ könnyen ment a teszt modul kivitelezése, nem ütközött különösebb akadályokba, vagy
- ✓ kivitelezési nehézségei voltak a segédanyagokkal, az online felülettel, vagy
- ✓ együttműködési nehézségei voltak a gyermekkel a feladatok kivitelezésében, vagy
- ✓ a tartalommal voltak gondjai – használhatóság, érthetőség -, vagy
- ✓ nem tudta kivitelezni, nem is kezdte el

A csoport létszáma az 6 fő.

### Környezeti feltételek

Olyan termet keressünk, ami lehetőséget ad ahhoz, hogy 8 személy kényelmesen elférjen, az interjú idejére ne zavarja meg a résztvevők munkáját külső tényező. Az interjú résztvevő szülők gyerekek nélkül jöjjenek, hogy aktívan részt tudjanak venni a beszélgetésben. Fontos, hogy olyan légkört teremtsünk, amely biztosítja a nyílt kommunikációt, az egymásra való odafigyelést. A szülőket személyesen hívjuk meg a fókuszcsoportba éreztetve ezzel, hogy milyen fontos a jelenlétük és az általuk hozzáadott érték. A teremben úgy rendezzük el a székeket, hogy a résztvevők lehetőleg körben üljenek, és mindenkinek legyen elég helye, illetve lássák egymást és az interjú vezetőjét.



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



caritas



## A moderátor vagy a fókuszcsoport vezetője

A moderátor feladata, hogy biztosítsa a keretet a beszélgetéshez, segítse a csoport haladását az interjúvázlatban foglalt szempontok mentén, annak érdekében, hogy a beszélgetés elérje célját. Ha szükséges belefolyik a beszélgetésbe, rákérdez dolgokra, ha nem érthetőek, tisztáz és összegez.

Ha a szülők tartózkodóak, akkor bevonja őket a beszélgetésbe, hozzászólásra bátorítja a résztvevőket. Hagyja, hogy a beszélgetés természetesen folyjon. A moderátor diszkréten irányítja, felügyeli a csoportot. Ha a beszélgetés során a szülők eltérnek a témától, a moderátor feladata, hogy visszaterelje a beszélgetést az eredeti célhoz. Fontos, hogy megmaradjon a résztvevők lelkesedése és érdeklődése a téma iránt. Minden témaváltásnál összegzi az arra a kérdésre megfogalmazott válaszokat és átsegíti a beszélgetést a következő kérdés által felvetett témára. Jó, ha a csoportokat ketten vezetik, egyikük a moderátor szerepét viszi, a másik pedig megfigyel és jegyzetel.

## Az interjú vázlata

Az interjúvázlatnak az a feladata, hogy meghatározza a beszélgetés irányvonalát. Az interjúvázlat nem azonos a kérdőív szóbeli változatával, annál kevésbé strukturált, csak kérdéseket tartalmaz, és nem utal a lehetséges válaszokra. Nem kell, minden résztvevőnek egyenként megválaszolni az interjú kérdéseit, azok csak keretet adnak a beszélgetéseknek, vezérfonal a moderátor számára.

Az interjúvázlat egy rövid bevezetéssel kezdődik, amiből kiderül, mi az összejövétel célja, minek a keretén belül készül. A bevezető részben utalunk arra is, hogy a fókuszcsoportban nincsenek jó és rossz válaszok, hanem csakis egyéni vélemények, és senki ne érezze feszélyezve magát, amennyiben véleménye nem egyezik a többiekével. Mindenkinek más-más tapasztalata volt a teszt modul elvégzése kapcsán, így a véleményük is lehet eltérő.

A következő lépés a résztvevők bemutatkozása. Ez azért fontos, mert segít megeremteni a kapcsolatot a csoporttagok között, és lehetővé teszi a megszólaló azonosítást, főleg, ha nem ismerik egymást. Olyan esetben is mutatkozzanak be, ha már előzőleg találkoztak.

Miután a szülők megismerkedtek egymással, mutassuk be vázlatosan a projektet, majd térjünk ki a teszt modulra és arra, hogy miért voltak kiválasztva ahhoz, hogy a csoportban részt vegyenek. Ezután haladjunk végig a kérdéseken, de tartsuk szem előtt, hogy az interjúvázlat csak a foglalkozás tervezett lefolyásának vázlata. El lehet térni a vázlattól, de ne engedjük túl szabadjára a beszélgetést, mivel nekünk fontos, hogy minél több információhoz jussunk. A fókuszcsoportot zárjuk összefoglaló résszel! Fontos, hogy szánjunk 5–10 percet arra, hogy kérjünk minden egyes résztvevőtől végső észrevételt vagy javaslatot. E szakasz elején mondjuk azt, hogy szükségünk



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+

van a segítségükre a csoportmunka rövid összefoglalójának megírásához, és hogy csak a legfontosabb pontokat említsék.

### A kérdések

Jó, ha egy konkrét kérdéssel kezdünk, amiben arra vagyunk kíváncsiak, hogy miért jelentkezett a teszt modul elvégzésére.

*„Kérem, mutakozzanak be, és mondjanak pár szót arról, hogy miért jelentkeztek a teszt modul elvégzésére!”*

A következő kérdések pedig már a témára fókuszálnak.

1. *Milyen nehézségeik voltak a szöveges leírással, instrukciókkal?*
2. *Hogyan értékeli a videók hasznosságát?*
3. *Hogyan boldogult az eszközök, segédanyagok elkészítésével?*
4. *Mennyire sikerült bevonni a gyermeket a folyamatba?*
5. *Hogyan ítéli meg a gyakorláshoz javasolt ötleteket?*

*Jó lenne kitérni arra is a beszélgetés közben, hogy mennyire volt hozzáférhető a program a szülők számára (technikai nehézségekre gondolok) és ha igényelnék, legyenek online gyakorlási ötletek is!*

A moderátor röviden összefoglalja az elhangzottakat, utána megkérdezi a résztvevőket, hogy van-e valami kiegészíteni valójuk az elmondottakhoz.

A legvégén a moderátor megkérdezi

*„Kimaradt-e valami fontos az általa elmondottakból?”*

Mindig hagyjunk elegendő időt a befejező kérdésekre is!

### Az interjú levezetése

Az első rész a légkör megteremtéséről szól, amelyik bizalmas, elfogadó legyen, amelyben mindenki szabadon elmondhatja a véleményét. Ez a pár perces bevezetés nagymértékben meghatározza az interjú sikerét. Végig törekednünk kell, hogy semleges gesztusokat használjunk és válaszokat adjunk, ezzel ne befolyásoljuk a résztvevőket a válaszaikban. A cél, hogy minél több információhoz jussunk. A kérdéseket nem kell feltétlenül felolvasni, de a téma felvetése a kérdés megválaszolására fókuszáljon.

A kérdések sorrendjét megváltoztathatjuk, ezeket rugalmasan kezeljük, helyzettől függően, de törekedjünk arra, hogy mindegyik kérdésre választ kapjunk. Ügyelnünk kell arra, hogy tartsuk az időt, ne legyen túl hosszú a találkozó, mivel a szülők elvesztik türelmüket, érdeklődésüket. Minden kérdésre szánjunk kb. 10 percet. A bevezető és a lezáró rész 10-10 percesek legyenek, így összeségében a beszélgetés maximum másfél órába belefér.



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+



## Az adatok elemzése és értelmezése

Mivel nyitott kérdéseket teszünk fel, a résztvevők maguk határozzák meg a válaszadás módját, és arra is van lehetőség, hogy a többiek meghallgatása után megváltoztassák a véleményüket. A csoporttagok befolyásolhatják egymást, a véleményük változhat, új szempontok merülhetnek fel a beszélgetés közben. A résztvevők tanulnak egymástól, és ezek az új dolgok alakítják az attitűdjüket, véleményüket. Ahhoz, hogy a moderátor tartsa a kereteket, ajánlott az interjúvázlat követése, ami magában foglalja a félig strukturált kérdéseket, a tervezett kezdő és záró feladatokat. Rögtön az interjú után a moderátor és az segéd tartson rövid értékelést, amit rögzítsenek is. Az értékelés térjen ki a résztvevők hozzáállására, a csoporttagok bevonódására, a beszélgetés és a csoportban való részvétel iránti motiváltságra is. Az elemzést a rögzített kérdésekre adott válaszok és a moderátor meg a segéd értékelése adja majd.

## A beszámoló elkészítése

Szempontok, amelyek alapján össze kell állítani a beszámolót: a beszámoló fókuszáljon a kérdésekre adott válaszokra, de foglalja magában azokat a felvetett szempontokat, amelyek a beszélgetés kapcsán merültek fel, de nem kötődnek szorosan a kérdésekhez. Legyen rövid, lényegre törő, kövesse a megfogalmazott célt, azaz hogy minőségi információkat kapjunk a teszt modul használatával kapcsolatosan, amelyeknek a beépítése szükséges egy felhasználóbarát online támogató eszköz kialakításához.

Használandó eszközök:

- ✓ Résztvevő lista
- ✓ Interjú szerkezet
- ✓ Beszámoló minta

## Online kérdőív a teszt modul kiértékeléséhez

Kedves szülő!

*Megkérjük, hogy válaszoljon a következő kérdésekre a szófelismerő teszt modul használatával kapcsolatos tapasztalatairól!*

Hányadik leckét fejezték be?

- 1     2     3     4     5     6     7     8

6. Milyen nehézségeik voltak a szöveges leírással, instrukciókkal?

---

---

---



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+

7. Hogyan értékeli a videók hasznosságát?

---

---

---

8. Hogyan boldogult az eszközök, segédanyagok elkészítésével?

---

---

---

9. Mennyire sikerült bevonni a gyermeket a folyamatba?

---

---

---

10. Hogyan ítéli meg a gyakorláshoz javasolt ötleteket?

---

---

---

11. Igénylik, hogy legyenek online gyakorlási ötletek?

- igen       nem       nem tudom

12. Voltak-e technikai nehézségei? Ha igen, kérem, részletezze, miben álltak!

---

---

---

Ha vannak még más észrevételei is, kérem, ossza meg velünk itt!

---

---

---

*Köszönjük a kitöltésre fordított idejét és hogy ezzel hozzájárultak, hogy az edumodul felület minél felhasználóbarátabb és hasznosabb legyen a szülők és pedagógusok számára.*



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET



CENTRUM  
LIBERTA

 Erasmus+

## Felhasznált irodalom

<http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=588>  
<https://www.jisc.ac.uk/guides/transforming-assessment-and-feedback/assessment-design>  
<https://blendingforengagement.wordpress.com/2017/08/28/designing-your-blended-learning-course/>  
<https://educationaltechnology.net/the-addie-model-instructional-design/>  
[http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/isd/types\\_of\\_evaluations.html](http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/isd/types_of_evaluations.html)  
<https://blog.continu.co/instructional-design-evaluation/>  
<https://core.ac.uk/download/pdf/80495718.pdf>  
[http://www.click4it.org/index.php/E-Learning\\_Repository](http://www.click4it.org/index.php/E-Learning_Repository)  
<https://resourced.prometheanworld.com/types-of-summative-formative-assessment/>  
[https://edtechbooks.org/id/instructional\\_design\\_evaluation](https://edtechbooks.org/id/instructional_design_evaluation)  
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780080448947011970>  
[https://www.mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/evaluare/Ghid\\_pt\\_elab\\_ToR1.pdf](https://www.mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/evaluare/Ghid_pt_elab_ToR1.pdf)  
[https://www.unodc.org/documents/evaluation/Guidelines/Evaluation\\_criteria\\_definitions\\_and\\_sample\\_questions.pdf](https://www.unodc.org/documents/evaluation/Guidelines/Evaluation_criteria_definitions_and_sample_questions.pdf)  
<https://resourced.prometheanworld.com/types-of-summative-formative-assessment/>  
<https://learningsolutionsmag.com/articles/2535/each-phase-of-addie-encompasses-core-tasks-for-ids>  
<https://www.dsrf.org/programs-&-resources/our-resources/>  
<https://blendingforengagement.wordpress.com/2017/10/01/developing-a-blended-learning-course/>  
<https://www.youtube.com/watch?v=d2aqG9PzXB0>  
<https://www.youtube.com/watch?v=VzYDNWhQWYA>  
[http://www.skagit.com/~donclark/hrd/isd/list\\_activity.html](http://www.skagit.com/~donclark/hrd/isd/list_activity.html)  
<http://www.skagit.com/~donclark/hrd/sat4.html>  
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2018.00113/full>  
<https://www.youtube.com/watch?v=unKKz2Fe5hc>  
<https://www.education.vic.gov.au/parents/learning/Pages/literacy-birth-year-2.aspx>  
<https://blendingforengagement.wordpress.com/2017/06/11/blended-learning-design-the-daddie-model/>  
<https://blendingforengagement.wordpress.com/2016/09/25/shifting-the-paradigm-making-digital-learning-the-norm/>  
<https://www.ispringsolutions.com/blog/training-need-assessment-analysis>  
<https://www.ispringsolutions.com/blog/how-to-create-online-course>  
<https://medium.com/@neemz/design-thinking-testing-the-solution-in-the-implementation-phase-56b4d9b1d5bc>



EDU  
MODULHU



REJTETT  
KINCSEK  
DOWN  
EGYESÜLET

